

4/2020

BIBLIOTEKARZ

Opublikowanie Kodeksu RODO dla bibliotek

Spis treści

OD REDAKTORA (Elżbieta Stefańczyk) – 3

ARTYKUŁY

Jolanta Hys, Joanna Kwiatkowska: Nowa edycja tablic skróconych UKD nr 102/2019 – 4

Katarzyna Bikowska: Promocja źródeł informacji – 7

Iwona Wiśniewska: MARC 21 – warsztaty dla bibliotekarzy-katalogerów firmowane przez SBP i Centrum NUKAT – 14

Z BIBLIOTEK

Joanna Kozica: 70 lat działalności Gminnej Biblioteki Publicznej we Wróblewie – 18

O BIBLIOTEKACH W PRASIE

Historia i ciekawostki w wersji audio... (Iwona Joć-Adamkiewicz, Grzegorz Grzenkiewicz) – 21

SPRAWOZDANIA I RELACJE

Wyjazdy i integracja w Kole Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej (Krystyna Konieczna) – 25

12. Forum Młodych Bibliotekarzy (Katarzyna Marszałek) – 30

PRAWO BIBLIOTECZNE

Nowe prawo zamówień publicznych (Rafał Golać) – 33

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH W PRACY BIBLIOTEKARZA.

DOŚWIADCZENIA I PRAKTYKA

Opublikowanie Kodeksu RODO dla bibliotek (Sylvia Czub-Kielczewska) – 36

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Wiesława Rejmer-Zakleka (Mariola Pryzwan, Jolanta Przybylska) – 38

Z ŻYCIA SBP

Patronaty medialne portalu sbp.pl • Patronat ZG SBP – Przegląd Pasji Twórczych Bibliotekarzy 2020. 17. Wystawa Krajowa • Zawieszenie oferty szkoleniowej SBP • Bibliotekarz Roku 2019 w okręgach SBP (Marzena Przybysz) – 40

Z ŻYCIA KOSZYKOWEJ

Mistrzowie ekslibrisu polskiego – Konstanty Maria Sopoćko (Grażyna Kordel) • Warsztaty tworzenia muzyki generatywnej w Bibliotece na Koszykowej (Agata Klichowska) • Wystawa plakatów cyrkowych (Zofia Zarachowicz) – 41

POSTAKTUALIA (Jacek Wojciechowski) – 43

W KILKU SŁOWACH – 32, 39

Contents

FROM THE EDITOR (Elżbieta Stefańczyk) – 3

ARTICLES

Jolanta Hys, Joanna Kwiatkowska: Abridged UDC Schedules – New Edition No. 102/2019 – 4

Katarzyna Bikowska: Promotion of Information Sources – 7

Iwona Wiśniewska: MARC 21 – Workshops for Librarians-Cataloguers Promoted by PLA and NUKAT Centre – 14

FROM LIBRARIES

Janina Kozica: 70 Years of Wróblewo Municipal Public Library Activities – 18

ON LIBRARIES IN THE PRESS

History and Curiosities in Audio Version... (Iwona Joć-Adamkiewicz, Grzegorz Grzenkowicz) – 21

EVENTS AND REPORTS

Trips and Integration in the Copernical Voivodeship Public Library Circle of the PLA (Krystyna Konieczna) – 25

12th Forum of Young Librarians (Katarzyna Marszałek) – 30

LIBRARY LAW

New Public Procurement Law (Rafał Golać) – 33

PERSONAL DATA PROTECTION IN LIBRARIANS' WORK. EXPERIENCE AND PRACTICE

Release of GDPR Code for Librarians (Sylwia Czub-Kielczewska) – 36

OBITUARIES

Wiesława Rejmer-Zakleka (Mariola Pryzwan, Jolanta Przybylska) – 38

FROM THE PLA

Media Patronages of the PLA Portal • PLA General Board Patronage – Review of Librarians' Creative Passions 2020. 17th National Exhibition • Cancelling of the PLA Training Offer • Librarian of the Year 2019 in the PLA Units (Marzena Przybysz) – 40

FROM THE WARSAW PUBLIC LIBRARY IN KOSZYKOWA ST.

Masters of Polish Exlibris – Konstanty Maria Sopoćko (Grażyna Kordel) • Workshops on Making Generative Music in Koszykowa St. Library (Agata Klichowska) • Exhibition of Circus Posters (Zofia Zarachowicz) – 41

POST-CURRENT EVENTS (Jacek Wojciechowski) – 43

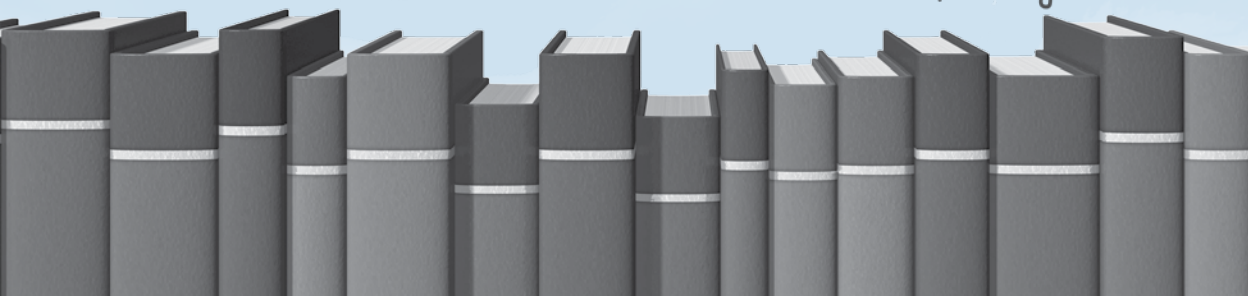
IN A NUTSHELL – 32, 39

Od Redaktora

Kwietniowy numer „Bibliotekarza” zawiera teksty nawiązujące do ważnych, bieżących problemów praktyki i teorii bibliotekarstwa. W dziale „Artykuły” zamieszczamy trzy teksty. Pierwszy z nich, *Nowa edycja tablic skróconych UKD nr 102/2019* dr Jolanty Hys i Joanny Kwiatkowskiej z Biblioteki Narodowej, dotyczy nowego wydania tablic skróconych UKD, przygotowanych pod koniec 2019 r. przez narodową księżnicę, dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych. Autorki szczegółowo omawiają zawartość tablic, zmiany wprowadzone w stosunku do poprzedniego wydania tablic skróconych UKD z 2006 r. Dla praktyków cenne jest omówienie przykładów symboli odnoszących się do współczesnych zagadnień i zjawisk omawianych w bieżącym polskim piśmiennictwie. Drugi artykuł, *Promocja źródeł informacji* Katarzyny Bikowskiej z Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, przedstawia rodzaje źródeł informacji oraz analizuje nowy wymiar kultury informacyjnej w Polsce. Zdaniem Autorki działalność bibliotek i ośrodków informacji odgrywa ogromną rolę na rynku informacji, ale konieczne jest zastosowanie narzędzi marketingowych, w tym promocji. Trzeci, *MARC 21 – warsztaty dla bibliotekarzy-katalogerów firmowane przez SBP i Centrum NUKAT* Iwony Wiśniewskiej z Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, przedstawia wspólne działania obu instytucji w zakresie szkoleń dla bibliotekarzy. Autorka omawia rezultaty cyklu szkoleń z zakresu „Katalogowania z wykorzystaniem formatu MARC 21” zorganizowanego dla bibliotekarzy, posiłkuje się wypowiedziami biorących w nich udział zapisanymi w ankietach ewaluacyjnych. W dziale „Z bibliotek” zamieszczamy artykuł *70 lat działalności Gminnej Biblioteki Publicznej we Wróblewie* Joanny Kozicy. Autorka przedstawia historię powstania biblioteki, wymienia osoby, które nią kierowały, podkreśla główne kierunki działania na rzecz mieszkańców gminy. W dziale „Sprawozdania i relacje” prezentujemy dwa teksty. Pierwszy, *Wyjazdy i integracja w Kole Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej* Krystyny Koniecznej z toruńskiej księżnicy, przedstawia aktywność Koła SBP działającego w Książnicy Kopernikańskiej, skierowaną do bibliotekarzy toruńskich, wskazuje na pomysł wspólnych wypraw, zwiedzanie miejsc wartych poznania i zobaczenia, które wpłynęły na wewnętrzną integrację, nawiązanie bliższych, nie tylko zawodowych kontaktów. Drugi, autorstwa Katarzyny Marszałek z Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu *12. Forum Młodych Bibliotekarzy*, prezentuje relację z ostatniego Forum Młodych Bibliotekarzy, które odbyło się we wrześniu 2019 r. w Poznaniu. Konferencja została zorganizowana przez poznańskie biblioteki, przebiegała pod hasłem „Bibliotekarz DO POZNANIA”. W dziale „Prawo biblioteczne” przedstawiamy artykuł Rafała Golata *Nowe prawo zamówień publicznych*. Natomiast w dziale „Ochrona danych osobowych w pracy bibliotekarza. Doświadczenia i praktyka” Sylwia Czub-Kiełczewska prezentuje artykuł *Opublikowanie Kodeksu RODO dla bibliotek*. Numer dopełniają stałe rubryki, w tym „O bibliotekach w prasie”, „Z życia SBP”, „Z życia Koszykowej”. Kwietniowy numer „Bibliotekarza” zamykają *Postaktualia* Jacka Wojciechowskiego.

Numer kwietniowy przygotowywany był zgodnie z harmonogramem prac redakcyjnych. Sytuacja jaka nastąpiła w kraju, wprowadzenie przez rząd w ostatnich dniach na terenie całego kraju stanu epidemii, zmieniła nasze życie osobiste i zawodowe, wpłynęła na zmianę redakcyjnego działania. Zamieszczamy w numerze *Apel do Bibliotekarzy* wystosowany przez przewodniczącą SBP Joannę Pasztaleniec-Jarzyńską, prezentujemy inicjatywy skierowane do bibliotekarzy i czytelników w tym trudnym dla wszystkich czasie.

Elżbieta Stefanowicz

NOWA EDYCJA TABLIC SKRÓCONYCH UKD NR 102/2019

WSTĘP

W grudniu 2019 r. ukazała się nowa edycja tablic skróconych UKD *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna: wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych. Publikacja Konsorcjum UKD nr 102 autoryzowana przez Konsorcjum UKD na podstawie licencji PL2019/01.*

Tablice skrócone UKD zostały opracowane w Pracowni UKD Biblioteki Narodowej przez dr Jolantę Hys i Joannę Kwiatkowską. Za opracowanie komputerowe odpowiada Zakład Technologii Informatycznych, za skład i korektę językową Wydawnictwo BN, za projekt graficzny Izabela Jurczyk ze Studia Design w Łodzi.

Tablice wyróżniają się nowatorską oprawą graficzną. Twarda oprawa przyciąga wzrok zastosowanymi kolorami i liternictwem. Jest to pierwsze polskie wydanie tablic UKD zawierające kolorowe przekładki, charakteryzujące się kontrastowymi zestawieniami kolorów. Przekładki ułatwiają poruszanie się po tablicach, odnajdywanie poszczególnych działów. Dzięki nim łatwo wyróżnić tablice pomocnicze, tablice główne oraz indeks przedmiotowy. Kolorowe przekładki znajdują się też przed każdym działem głównym. W dwuszpaltowym indeksie przedmiotowym wprowadzono oznaczenie literowe. Korzystanie z tablic ułatwia również żywa pagina.

Tablice UKD nr 102/2019 to najnowsze narodowe wydanie skróconych tablic UKD. Od 2001 r. ukazało się osiem wydań narodowych, przedostatnie w 2016 r. w Hiszpanii.

Tablice zostały opracowane na podstawie pliku wzorcowego UKD (UDC MRF), który Biblioteka Narodowa zakupiła w 2018 r. w ramach umowy licencyjnej z Konsorcjum UKD. Obecne wydanie

tablic skróconych UKD zastępuje tablice skrócone UDC-P058 z 2006 r.

Nowe tablice zawierają 5219 symboli, w tym 1425 symboli poddziałów wspólnych. Poprzednia edycja tablic zamieszczała 6837 symboli, w tym 1436 symboli poddziałów wspólnych. Indeks przedmiotowy do tablic zawiera ponad 19 tys. haseł indeksowych, poprzednia edycja tablic – ponad 17 tys. haseł.

CHARAKTERYSTYKA TABLIC SKRÓCONYCH UKD NR 102/2019

W obecnym wydaniu tablic UKD wprowadzono przede wszystkim zmiany będące odzwierciedleniem zmian w pliku wzorcowym UKD. Należą do nich: dodanie nowych symboli, likwidacja symboli oraz przesunięcie zakresu znaczeniowego symboli do symboli nadrzędnych.

Przy opracowywaniu tablic starano się, aby w tablicach znalazły się symbole odnoszące się do współczesnych zagadnień i zjawisk omawianych w bieżącym polskim piśmiennictwie, np.:

327.58(4) Kryzys migracyjny w Europie
629.7.014 Bezzałogowe statki powietrzne (drony)
811.161.25 Język łemkowski
811.162.2 Język kaszubski
94(=161.25) Historia Łemków, Bojków, Huculów

Na potrzeby bibliotek polskich w obrębie działu 94(438) *Historia Polski* wprowadzono symbole szczegółowe, opatrzone gwiazdką sygnalizującą, że symbole te pochodzą spoza zasobu pliku wzorcowego UKD, np.:

94(438).082.51* Sprawa katyńska
94(438).083.31* Żołnierze wyklęci

94(438).083.32* *Opozycja polityczna nielegalna w PRL*

Usunięcie symboli z zasobu tablic skróconych spowodowane było wycofaniem symboli z zasobu pliku wzorcowego, bądź małą użytecznością symboli, nieostrością ich zakresu, np.:

NU 721 *Budynki ogólnie*

Przesunięcie zakresu znaczeniowego symboli do symboli nadrzędnych to natomiast stała praktyka mająca na celu ograniczenie zbytnej rozbudowy tablic UKD. Pod wieloma symbolami wymieniane są nazwy niektórych zagadnień, które mieszczą się w zakresie znaczeniowym danego symbolu, a dla których nie podano symboli oddzielnych. W praktyce odpowiedniki słowne, węższe zakresowo wobec symbolu, do którego zostały dopisane, oznacza się mniejszą czcionką, np.:

316.362.3 *Typy rodzin*

Rodzina niepełna. Samotni ojcowie. Samotne matki

745.56 *Wyroby artystyczne z mas plastycznych*

Wyroby z masy solnej, plasteliny, modeliny

Zmiany wprowadzone w obecnym wydaniu tablic UKD sprowadzają się do:

- Zwiększenia liczby poddziałów analitycznych.

Przy umieszczaniu w tablicach skróconych poddziałów analitycznych możliwie konsekwentnie poprzedzano je poddziałami analitycznymi o najszerszym zakresie z dołączoną notą stosowania, po to by nie było żadnych wątpliwości z jakiego typu symbolami mamy do czynienia, np.:

656.01/.091 *Podziały analityczne do symbolu 656 Transport. Poczta. Organizacja i kontrola ruchu*

- Zwiększenia liczby not stosowania, np.:

592/599 *Zoologia systematyczna*

Nota: Rozbudowa przez zestawienie za pomocą dwukropka z odpowiednimi symbolami działu 591, np.: 598.2:591.5 *Wędrówki ptaków*

- Zwiększenia liczby przykładów. Część symboli, do tej pory głównych, przeszła do kategorii „przykłady”. Przyjęta metoda odwzorowuje metodę Konsorcjum UKD, które, by zbyt nie rozbudowywać zasobu UKD, część symboli pre-

zentuje w formie przykładów, stanowiących wzór rozbudowy, np.:

377 *Szkolnictwo zawodowe*

Nota: Typ szkoły określa się dodając po dwukropku odpowiedni symbol, np.:

377:33 *Szkoły ekonomiczne zawodowe*

913(5) *Geografia Azji*

Nota: Rozbudowa za pomocą poddziałów wspólnych miejsca (5), np.:

913(5-11) *Geografia Dalekiego Wschodu*

913(510) *Geografia Chin*

- Ograniczenia rozbudowy równoległej na końcowych stopniach podziału, np.:

56 *Paleontologia*

Nota: Skamieniałości klasyfikuje się przez zestawienie za pomocą dwukropka z symbolami z działów 58 Botanika i 59 Zoologia, np.:

56:582.29 *Paleontologia porostów* NU 562.29

56:598.1 *Paleontologia gadów* NU 568.1

- Zastosowania w miarę proporcjonalnej rozbudowy poszczególnych gałęzi klasyfikacyjnych, np.:

14 *Systemy i poglądy filozoficzne*

141.1 *Systemy filozoficzne zależnie od liczby i jakości założonych zasad*

141.2 *Systemy filozoficzne nawiązujące do wartości*

141.3 *Systemy filozoficzne specjalne i mieszane*

141.4 *Systemy filozoficzne odnoszące się do problemu istnienia Boga*

141.5 *Systemy filozoficzne odnoszące się do problemu duszy i wolnej woli*

- Rezygnacji z symboli bardzo szczegółowych na rzecz szerszych zakresowo, np.:

004.056 *Bezpieczeństwo*

Tworzenie kopii bezpieczeństwa i odzyskiwanie (archiwizowanie). Zabezpieczenie przed programami szpiegującymi. Ograniczony dostęp. Zapora ogniowa. Ujawnianie (szyfrowanie) informacji

NU 004.056.5 *Zabezpieczenie*

NU 004.056.52 *Ograniczony dostęp. Zapora ogniowa*

NU 004.056.55 *Ujawnianie (szyfrowanie) informacji*

- Zwiększenie liczby odsyłaczy „zob. też”.

Ze względu na praktykowany przez Konsorcjum UKD zapis odsyłaczy, nie przewidujący stosowania odsyłacza „zob.”, w wydaniu tym zrezygnowano z tego odsyłacza. Zachowano odsyłacze typu „zob. też”, np.:

621.039 *Technika jądrowa*
zob. też
539.1 *Fizyka jądrowa*
615.849 *Radioterapia*
616-073.7 *Radiodiagnostyka*
621.384 *Promieniowanie jonizujące*

Zachowano symbole, które się nie zmieniły w stosunku do tablic wcześniejszych, choć w pewnych przypadkach rozbudowano nieco zasób odpowiedników słownych, wprowadzając terminy często występujące w piśmiennictwie, np.:

582.28 *Grzyby. Mykologia*
Sprężniaki. Workowce. Podstawkowe. Łzawniaki. Pieczarniaki. Pieprznikowce. Sromotnikowce

Struktura indeksu przedmiotowego nie uległa zmianie, poza tym, że oprócz terminów występujących w odpowiednikach słownych symboli dodano znaczną liczbę terminów synonimicznych.

NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY WPROWADZONE PRZEZ KONSORCJUM UKD W STOSUNKU DO TABLIC SKRÓCONYCH UKD NR P058/2006

• Częściowa przebudowa tablic pomocniczych, w tym:

- Tablicy Ic – Poddziały wspólne języka
- Tablicy Ie – Poddziały wspólne miejsca
- Tablicy Ig – Poddziały wspólne czasu
- Tablicy Ik – Poddziały wspólne z kreską 0

• Częściowa przebudowa tablic głównych, w tym:

– działu 004 Informatyka
– działu 316 Socjologia, w szczególności 316.36 Małżeństwo i rodzina oraz 316.344 Zróżnicowanie społeczne

- działu 54 Chemia
- działu 582 Botanika systematyczna
- działu 592/599 Zoologia systematyczna
- działu 551.7 Geologia historyczna. Stratygrafia

– działu 81 Językoznawstwo. Języki
– działu 82 Literatura piękna
– działu 94 Historia
• Wprowadzenie nowego działu 07 Mass media: 070 Prasoznawstwo. Czasopiśmiennictwo.

Dziennikarstwo

- 070.42 Dziennikarze. Redaktorzy
- 070.48 Rodzaje czasopism
- 075 Radio i telewizja
- 075.1 Radio
- 075.2 Telewizja

077 Internet

077.5 Media społecznościowe. Zjawiska social mediów

STOSOWANIE TABLIC SKRÓCONYCH UKD NR 102/2019

Od stycznia 2020 r. symbole z tablic skróconych UKD nr 102/2019 stosowane są w bieżącej bibliografii narodowej. Na bazie tablic skróconych zaktualizowano wykazy działów UKD wydawanych w Bibliotece Narodowej¹.

Szczegółowy wykaz zmian symboli UKD wprowadzonych do nowej edycji tablic skróconych UKD nr 102/2019 w stosunku do poprzedniej edycji tablic UKD nr P058/2006 prezentowany jest w tzw. tablicach przejścia UKD².

Na bazie tablic skróconych UKD nr 102/2019 powstaje nowa Kartoteka wzorcowa UKD (2020-...).

Jednocześnie z wydaniem tablic skróconych UKD Biblioteka Narodowa udostępniła wydanie wzorcowe UKD w języku polskim – bazę Polska UKD Online³. Baza Polska UKD Online jest kompletną wersją pliku wzorcowego UKD zawierająca 71 870 symboli i prezentuje najnowszą i najbardziej kompletną wersję UKD w języku polskim. Jest to pierwsze wydanie pliku wzorcowego UKD udostępnione online i nieodpłatnie w Polsce. Baza Polska UKD Online, dla osób stosujących tablice skrócone UKD, jest materiałem ilustrującym, pozwalającym na orientację w pełnej strukturze UKD.

W związku z publikacją nowych tablic Biblioteka Narodowa przygotowała spotkania informacyjne⁴.

Tablice skrócone UKD nr 102/2019 są dostępne w sprzedaży w księgarni internetowej BN⁵.

Dr Jolanta Hys
Joanna Kwiatkowska
Biblioteka Narodowa

PRZYPISY

- ¹ Wykazy działów UKD: <https://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/ukd/wykazy-dzialow-ukd>
- ² Tablice przejścia UKD: <https://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/ukd/tablice-przejscia-ukd>
- ³ Polska UKD Online: <https://pl.udc-hub.com/pl/login.php>
- ⁴ Spotkania informacyjne UKD: <https://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/szkolenia/spotkania-informacyjne-ukd/nowa-edycja-tablic-skroconych-ukd>
- ⁵ Księgarnia internetowa BN: <https://ksiegarnia.bn.org.pl/468/Uniwersalna-Klasyfikacja-Dziesietna.html>

KATARZYNA BIKOWSKA

PROMOCJA ŹRÓDEŁ INFORMACJI

Zestawienie ze sobą pojęć **promocja i źródła informacji** już na samym początku analizy zjawiska może skojarzyć się, zwłaszcza osobie obcującej z bibliotekami czy centrami informacyjnymi, z pewnym paradoksem lub tautologią. Czy prymarnie źródła informacji nie miały same w sobie służyć popularyzacji prezentowanych zasobów, na przykład dokonań nauki konkretnie, czy też informacji ogólnie? To tak jakby popularyzacja wymagała rozpowszechniania, wzmocnienia sygnału perswazji, a może samo udostępnianie informacji powinno być wystarczającym działaniem promocyjnym? Niestety w okresie, kiedy coraz mniej czasu poświęca się na rozumienie informacji a coraz więcej na ich masową produkcję, promocja relewantnych, sygnowanych znakiem jakości, przygotowanych przez specjalistów baz danych wydaje się jak najbardziej niezbędna.

RODZAJE ŹRÓDEŁ INFORMACJI

Źródło informacji jest pojęciem wieloznacznym i posiada wiele egzemplifikacji. W szerokim rozumieniu jest to „element rzeczywistości emitujący sygnał odbierany przez jakiegos odbiorcę komunikatu, w tym nadawcę komunikatu. W informacji naukowej to dokument, z którego pochodzi dana informacja lub metainformacja”¹. Musi mieć on jednak formę utrwaloną, aby spełniał wymogi źródła informacji.

Upraszczać różnorodność i często krzyżującą się klasyfikację źródeł informacji warto zwrócić uwagę na te tradycyjne. Aby spełniać swoją służebną rolę musiały ewoluować. Wśród bibliograficz-

nych źródeł informacji obok konwencjonalnych (drukowanych bibliografii) stale rozwijają się elektroniczne bazy bibliograficzne. Tradycyjnym bibliotecznym katalogom (kartkowym, drukowanym) towarzyszą katalogowe bazy danych. Z kolei faktograficzne źródła informacji coraz częściej posiadają postać elektroniczną, tj. bezpośrednie wydawnictwa informacyjne czy dokumenty prymarne. Również osobowe źródła informacji w postaci wykwalifikowanych pracowników bibliotek i punktów informacji naukowej, przybierają coraz częściej wygodniejszą i dostępniejszą wirtualnie postać komunikatora, obsługiwanego w czasie rzeczywistym.

Współczesne źródła informacji², oparte na zasobach cyfrowych i dostępie do globalnej sieci komputerowej można podzielić na dwa nurty: **Ukryty Internet i Web 2.0**.

Sieć głęboką *Invisible Web*, *Deep Web*, czyli Ukryty Internet tworzą bazy danych, których zbiory (czasopisma elektroniczne, raporty, materiały konferencyjne, dokumenty) dostępne są poprzez wbudowane w nie interfejsy wyszukiwawcze (wyszukiwarki wewnętrzne).

Tego typu rozwiązania znaleźć można m.in. w bibliotekach, repozytoriach i archiwach cyfrowych. Z uwagi na dużą wartość informacyjną tych zasobów i ich specjalistyczny charakter mówi się o zjawisku Akademickiego Ukrytego Internetu, gdzie odbiorcą nieindeksowanej przez wyszukiwarki globalne informacji jest użytkownik informacji naukowej³.

Zupełnie odmienny charakter grupy docelowej (szersza grupa odbiorców) posiadają twórcy źródeł

Web 2.0, inaczej zwanej siecią drugiej generacji. Odbiorcy informacji, często będący jednocześnie ich twórcami, zakładają aktywne uczestnictwo użytkowników w tworzeniu serwisów internetowych, takich jak blogi, podcasty i videocasty, serwisy dzielenia się treścią, komunikatory, serwisy społecznościowe, tagowanie, Second life czy Wikipedia.

Warto zwrócić uwagę, iż mimo początkowych kłopotów z wiarygodnością w świecie nauki, blogi czy profile tworzone na portalach społecznościowych zyskały obecnie miano wiarygodnych i skutecznych narzędzi upowszechniających dokonania naukowe. Blogi specjalistyczne stały się popularnym źródłem wiedzy i informacji nie tylko wśród pasjonatów czy hobbystów, a ich autorzy zyskują miano autorytetów danej dziedziny, co potwierdzają ilości aktywnych komentatorów, czy wysokie miejsca w rankingach popularności⁴.

Serwisy społecznościowe adaptowano również w środowisku naukowym. Portale typu Research Gate, Resercher ID, Google Scholar pełnią funkcję repozytoriów na zasadzie autoarchiwizacji, co w indywidualnym przypadku tworzy naukowe portfolio, opatrzone profilem bibliograficznym. Dodatkowo stanowią bazę wydarzeń naukowych, konferencji, szkoleń, zwiększając widoczność publikacji, właściwą ich identyfikację, umożliwiając posiadanie atrakcyjnego naukowego portfolio, wspomagają monitorowanie cytowań, ułatwiają kontakt współpracownikom, zwiększając możliwość odkrycia prac⁵.

NOWY WYMIAR KULTURY INFORMACYJNEJ

W związku z gwałtownym rozwojem technologii informacyjnych i komunikacyjnych w XX i XXI wieku, wzrostem zasobów elektronicznych i sieciowych (np. w wyniku digitalizacji czy aktywności popularyzatorów otwartego dostępu), użytkowników informacji określa się m.in. mianem społeczeństwa informacyjnego, czy społeczeństwa sieci. Istotnym priorytetem rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce jest rozwój umiejętności niezbędnych do generowania i korzystania z usług informacyjnych. Wdrażanie wspomnianej idei w życie może napotkać na przeszkody z powodu problemów informacyjnych. Katarzyna Materska wskazuje na dylematy społeczeństwa informacyjnego, m.in.: nadmiar informacji, ustrukturyzowanie informacji, pomijanie informacji, problematyczną wartość informacji, niskie kompetencje informacyjne użytkowników oraz

dylematy etyczne⁶. Z kolei Wiesław Babik wymienia następujące problemy informacyjne społeczności: smog informacyjny, mgła informacyjna, informacja chaotyczna, informacja bez zakotwiczenia, cisza informacyjna, informacja nieaktualna, nierzetelna, toksyczna⁷.

Uczestnicy środowiska informacji coraz bardziej zaangażowani w pozyskiwanie i wykorzystywanie potrzebnych im informacji niekoniecznie potrafią wykonywać to efektywnie. Środowisko informacyjne przypomina współcześnie „informacyjną dzungłę”⁸, w której jedynie specjalista informacji umie właściwie ją wartościować i krzewić kulturę informacyjną. Zdaniem profesora Babika „kultura informacyjna to zarówno wiedza, jak i umiejętności”. To umiejętne „dysponowanie kulturą informacyjną”⁹. Analizując dane zagadnienie, badacz wykazał, iż w istniejących definicjach kultury informacyjnej podkreśla się sposób wykorzystania informacji (wąskie rozumienie), a zaniedbuje zachowania związane z nadawaniem informacji czy jej rozpowszechnianiem, ograniczając te działania często do reklamy w formie plakatu (szerokie rozumienie). Czy środkiem zaradczym edukującym użytkowników informacji mogłaby być promocja wysokiej jakości źródeł? Czy nowy wymiar organizacyjny kultury informacyjnej XXI w. powinien obejmować zagadnienia strategii marketingowych i promocyjnych?

BIBLIOTEKI JAKO PODMIOT KONKURUJĄCY NA RYNKU

Działalność ośrodków informacji i bibliotek odgrywa ogromną rolę na rynku informacji. Stanowią one niejako strefę filtrującą i upowszechniającą produkt, czyli wartościowe dla klienta źródła wiedzy. Badacze współczesnych źródeł informacji podkreślają, iż ocena informacji i jej źródła uzależniona jest przede wszystkim od jej jakości, która powinna odznaczać się m.in.: relewantnością, tj. odpowiadając oczekiwaniom odbiorcy, dyspozycyjnością, czyli dostępnością informacji w miejscu, czasie i formie dogodnej dla użytkownika, aktualnością, prawdziwością, wiarygodnością, przekładającą się na możliwość weryfikacji i oceny źródeł informacji, selektywnością, kompletnością i komunikatywnością¹⁰.

Biblioteki jako nieodzowny element w procesie edukacji i dydaktyki, zwłaszcza w erze powszechnego dostępu do internetowych źródeł informacji, wspomagają kształcenie umiejętności informacyjno-komunikacyjnych (*information lite-*

racy). Niezwykle istotne wydaje się propagowanie informacji o takich narzędziach, jak np. wyszukiwarki i multiwyszukiwarki specjalne, archiwa i serwisy open access, biblioteki i repozytoria cyfrowe czy specjalne katalogi lub spisy internetowe o kontrolowanej jakości.

Do nauki praktycznego korzystania z polecanych źródeł informacji konieczne jest planowe działanie perswazyjne, czyli zastosowanie narzędzi marketingu. Biorąc pod uwagę dwa podstawowe czynniki, tj. krąg klientów oraz oferowany produkt można wyróżnić cztery podstawowe typy strategii marketingowych stosowanych w bibliotekach¹¹:

- **penetracja rynku** – polega na poszukiwaniu możliwości upowszechnienia kultury, wiedzy, budzenia zainteresowania dobrej jakościowo informacją np. poprzez dodanie wtyczki społecznościowej w katalogu online biblioteki lub przy opisach zarchiwizowanych zasobów umieszczonych w repozytoriach i bibliotekach cyfrowych, ułatwiając tym samym dystrybucję informacji w mediach społecznościowych.

- **rozwój produktu** – strategia oznaczająca zmianę właściwości użytkowych produktu bibliotecznego, np. multiwyszukiwarka przeszukująca wszystkie zasoby biblioteki (np. OPAC, bazy danych, e-booki) oraz otwarte zasoby sieci.

- **rozwój rynku** – stosowana, kiedy biblioteczni zależy na pozyskiwaniu nowych grup czytelników lub zmianie tematyki i rodzaju oferowanych materiałów bibliecznych, np. tematyczny blog organizatorów Biblioteki Cyfrowej.

- **innowacyjność** – polega na oferowaniu nowych produktów czy usług, np. laboratoria online, wirtualny konsultant do spraw informacji.

PROMOCJA EFEKTÓW DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ

Biblioteka jest w stanie sprostać wyzwaniom współczesności, jeśli wykaże odpowiednią elastyczność i zareaguje na zmiany zgodnie ze społeczną dynamiką. *Bo dziś już nie wystarczy mieć »jeden egzemplarz w mieście«. Może się wkrótce zdarzyć, że nikt już po niego nie przyjdzie*¹². Przytoczone słowa Aleksandra Radwańskiego można zinterpretować jako apel o otwartość do zarządzających zasobami bibliotecznymi i reklamę swoich atutów, a może po prostu skuteczną informację o materiałach i źródłach bibliecznych. Wymienione elementy są składową promocji.

Promocja to zespół działań i środków, za pomocą których wydawnictwo, księgarnia lub biblioteka

przekazują otoczeniu informacje charakteryzujące ich usługi, kształtują potrzeby swych klientów, wzmacniają stopień znajomości oferowanych przez siebie książek i innych dokumentów oraz pobudzają i ukierunkowują popyt¹³. Już słownikowa definicja promocji ujawnia nowe wymagania związane z popularyzacją zasobów w bibliotekach, adekwatne do charakteru społeczeństwa informacyjnego. Pojawia się więc konieczność zaplanowania działań wpływających na świadomy i krytyczny rozwój umiejętności komunikacyjno-wyszukiwawczych użytkowników źródeł informacji.

Aby skutecznie pomóc użytkownikom, bombardowanym różnego typu i wagi informacjami, dotrzeć do tych najważniejszych, promotor wysokich jakościowo źródeł informacji może posłużyć się „promocją mix”. To technika komunikacji, w której reklama, sprzedaż osobista, promocja sprzedaży, public relations i promocja produktu są dostępne dla marketera w celu osiągnięcia określonych celów¹⁴.

Planowe realizowanie działań promocyjnych, czyli strategię promocji w polskiej literaturze bibliotekoznawczej określano m.in. jako politykę promocyjną, w której silna i budząca zaufanie marka pozwoli na lepszy odbiór działań prowadzonych przez bibliotekarzy i pomoże w ich identyfikacji z instytucją, ułatwi zdobywanie partnerów i sponsorów oraz nowych odbiorców¹⁵. Strategię promocji w bibliotekach rozumiano również jako realizację taktyki operacyjnej bibliotek i usług informacyjnych, obejmującą głównie strategię marketingowe, z naciskiem na myślenie filozoficzne¹⁶.

Z uwagi na misyjny charakter usług informacyjnych i bibliecznych mają one charakter strategii promocji, realizowanych w dłuższym okresie tj.:

- **strategia push** – stosowana w przypadku intensywnej dystrybucji, ma za zadanie skłonić uczestników kanału dystrybucji do promowania oferty i sprzedawania produktów lub usług. Przyjęcie koncepcji push wiąże się z wyborem narzędzi systemu promocji, za pomocą których biblioteka oddziałuje na swoich użytkowników. Głównymi instrumentami bezpośrednio oddziaływującymi na produkt są osobista promocja prowadzona przez bibliotekarzy i promocja sprzedaży, które mają za zadanie podwyższenie atrakcyjności produktu, poprzez wystawy i demonstracje produktu lub przy pomocy instrumentów towarzyszących produktowi, jak w przypadku sprzedaży premii¹⁷. Przykład: nowa platforma e-booków.

- **strategia pull** – oddziałująca bezpośrednio na konsumenta poprzez tworzenie popytu na produk-

ty markowe. Celem tej strategii jest zbudowanie relacji z klientem w ten sposób, by ostateczny nabywca oferowanych przez przedsiębiorstwo dóbr i usług starał się zainicjować i zbudować relację z firmą oferującą kupowany przez niego produkt. Obecnie najłatwiejszym miejscem do wdrażania tej strategii i budowania emocjonalnych relacji z klientem jest internet. Więzy pomiędzy nabywcą, a firmą budowane są poprzez impuls wysyłany do firmy przez klienta – może być nim np. zadawanie pytań dotyczących specyfikacji produktów, prośba o udzielenie szczegółowej oferty czy zwykłe poszukiwanie informacji na temat konkretnego zagadnienia¹⁸. Przykład: obsługa bazy publikacji i dorobku pracowników naukowych danego ośrodka informacji.

Narzędzia i techniki promocji ewoluowały podobnie jak źródła informacji. Wśród popularnych mediów drukowanych wykorzystywanych w promocji źródeł informacji można wymienić m.in. przewodniki informacyjne po zasobach dziedzinowych danej biblioteki, opracowany katalog kartkowy rzeczowy, ulotki informacyjne, ulotki ofertowe, plakaty, kalendarze, informatory biblioteczne, biuletyn biblioteczny, okolicznościowe kartki, artykuły prasowe. Internetowa rzeczywistość wymusiła pojawienie się nowych, stale rozwijanych form e-promocji, np. strona WWW i jej mobilna wersja, katalog online, portale, serwisy dziedzinowe, profil na portalu czy kanale społecznościowym, tutorial, blog, e-szkolenia biblioteczne, komunikatory, czy newslettery. Dla podkreślenia rangi promowanych narzędzi wyszukiwawczych organizowane są ponadto dedykowane im wydarzenia, tj.: konferencje, seminaria, prezentacje, szkolenia czy konkursy. Jednak najważniejszymi i najskuteczniejszymi promotorami źródeł informacji są wykwalifikowani pracownicy bibliotek i ośrodków informacji, którzy w bezpośrednim kontakcie informują, przekonują i edukują świadomych i samodzielną użytkowników informacji. Osobistą promocję z powodzeniem można realizować za pomocą przysposobienia bibliotecznego, indywidualnego szkolenia, prezentację źródeł informacji i zasobu bibliotecznego organizowaną na wydziale, instytucji danej uczelni, szkole, innej placówce czy poprzez kontakt telefoniczny lub komunikator internetowy.

Wybór narzędzi i technik promocji źródeł informacji jest ogromny. Czy jest wykorzystywany i z jaką efektywnością? Na to pytanie trudno w jednoznaczny sposób odpowiedzieć, gdyż badanie skuteczności działań promocyjnych nie jest

zjawiskiem powszechnym i brakuje systematycznie mierzalnych punktów odniesienia. Z uwagi na różnorodność używanych technologii (media papierowe, elektroniczne, masowy czy indywidualny kontakt osobisty) pozyskiwane wyniki mogą nie odzwierciedlać faktycznego wpływu promocji na użytkownika (np. udział w wydarzeniach inicjowanych na portalu społecznościowym Facebook deklaruje kilka lub kilkanaście razy większą ilość zainteresowanych niż osób faktycznie biorących w nich udział).

CASE STUDY – BAZTECH

Wśród polskich twórców źródeł informacji warto zwrócić uwagę na działalność promocyjną współpracowników bazy bibliograficznej BazTech, indeksującej polskie czasopisma z zakresu nauk technicznych. Z uwagi na zaplanowaną w formie dokumentu i planowo realizowaną strategię promocji bazy danych BazTech, stanowi swoisty ewenement wśród twórców tego typu źródeł.

Twórcy bazy danych BazTech – serwisu tworzonego od 1998 r. ze środków publicznych i dostępnego bezpłatnie w sieci – od samego początku istnienia realizowała konieczność szerokiego propagowania bazy, szczególnie w środowisku nauki i edukacji, dla którego jest przeznaczona¹⁹. Rok po założeniu baza posiadała własny serwis WWW, który w następnych latach modyfikowano, tzn. zmieniono wygląd i układ (2004 r., 2013 r., 2018 r.).

Mimo zintensyfikowanych działań promocyjnych, np. podnoszących widoczność zasobów w innych witrynach (likowanie i indeksowanie zasobów bazy w innych wyszukiwarkach i agregatorach danych), twórcom Konsorcjum BazTech zależało również na dotarciu do jej potencjalnych odbiorców. W 2014 r. opracowano założenia kampanii promocyjno-edukacyjnej zatytułowanej „Poznajmy się lepiej... BazTech”. Za główne cele kampanii obrano: autoprezentację bazy danych oraz wspólnoty jej twórców (23 polskie ośrodki naukowe), nawiązywanie relacji z wydawcami indeksowanych w bazie czasopism oraz z przedstawicielami grupy docelowej (seminaria), promowanie praktycznych sposobów wykorzystania bazy, tj. przygotowanie prac zaliczeniowych oraz śledzenie branżowych aktualności i innowacji, promowanie informacji relewantnej, dyspozycyjnej (dostęp do pełnych tekstów).

Niezwykle ważne w pracy organizatora bazy danych jest budowanie relacji z wydawcami i redakcjami czasopism w niej indeksowanych, dlatego

zorganizowano cykl seminariów z ich przedstawicielami. Integracji środowiska twórców baz naukowych w Polsce służyły zorganizowane trzykrotnie konferencje naukowe, na których prezentowano przegląd zagadnień związanych z tworzeniem i udostępnianiem bibliograficznych baz danych, ze szczególnym uwzględnieniem dziedzinowych baz rejestrujących zawartość polskich czasopism naukowych i fachowych oraz prezentacja form współdziałania z innymi serwisami czy instytucjami.

Twórcom bazy zależy również na budowaniu wokół siebie społeczności, więzi i stałej komunikacji, w tym celu założono profil na portalu społecznościowym Facebook²⁰. Mierzalność popularności na popularnej platformie wyrażona jest w liczbie zadeklarowanych osób lub instytucji „lubiących” profil. W przypadku bazy BazTech zarówno liczba zadeklarowanych sympatyków, jak i biernych obserwatorów po 4 latach aktywności nie przekroczyła tysiąca fanów, tj. osób czy instytucji²¹. Biorąc pod uwagę niekomercyjny charakter bazy i brak bezpośredniego kontaktu twórców z klientem końcowym tworzonych usług informacyjnych osiągnięty wynik nie budzi większych zastrzeżeń. Administratorzy bazy zmieniali politykę umieszczania wpisów, by w 2019 r. ustalić ją w formie kilku oryginalnych i tematycznych cykli postów, publikowanych 1 raz w tygodniu, z naciskiem na oryginalność treści. Co interesujące najciekawsze posty tworzone przez administratorów profilu bazy docierały do pięciokrotnie większej grupy odbiorców niż ta zadeklarowana²². Choć dane te są niestety widoczne z punktu widzenia osoby zarządzającej profilem, to dają podstawy do satysfakcji z realizacji założeń kampanii informacyjno-promocyjnej bazy, czyli poszerzania grona odbiorców i umacniania więzi z użytkownikami i współpracownikami bazy.

Realizacji działań promocyjnych służą również narzędzia i techniki takie jak logotyp, kolorystyka, hasło promujące: BAZujemy na TECHnice, bibliografia publikacji w sieci o BazTech i na podstawie BazTech (mediarelations), konkurs na projekt infografiki, gadżety firmowe (kalendarze, torby płóciennne, długopisy). Materiały promocyjne w wersjach do druku oraz wideo wizytówka i tutorial dostępne są również na witrynie Konsorcjum BazTech. Zainteresowani mogą je pobierać i/lub udostępniać w celu dalszego dystrybuowania.

W ramach Konsorcjum BazTech tworzona jest również platforma dziedzinowa – BazTol Portal BazTOL *Polskie zasoby sieciowe z zakresu*

nauk technicznych to dziedzinowy przewodnik po zamieszczonych w internecie polskich zasobach naukowych o kontrolowanej jakości, związanych tematycznie z naukami technicznymi. Dedykowany głównie pracownikom naukowym i naukowo-dydaktycznym, dydaktycznym, nauczycielom, członkom zespołów badawczych, projektowych i wdrożeniowych, studentom i doktorantom, bibliotekarzom. Założony w 2007 r. portal znajduje się na serwerze Biblioteki Politechniki Poznańskiej pod adresem <http://basztol.library.put.poznan.pl/>. Ostatniej aktualizacji strony dokonano 21 listopada 2018 r., czyli dość dawno, biorąc pod uwagę dynamikę zasobów sieciowych.

Wzmocnieniem promocji źródeł informacji takich jak bazy są jej rekomendacje, tworzone w środowisku sieciowym poprzez aktywność blogową. Blogi jednostek współtworzących bazę BazTech wspierają kampanię promocyjną źródeł informacji. Wizytówkę bazy naukowej BazTech można odnaleźć m.in. na blogu pt. „*Niezbędnik chemika: blogu o naukowych źródłach nie tylko chemicznych*” tworzony przez pracowników filii Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej, tj. Biblioteki Wydziału Chemicznego. Jak podają autorzy bloga ich działalność podjęta została, aby wskazywać po jakie źródła naukowe sięgnąć przy poszukiwaniu informacji na określony temat, opisywać poszczególne źródła zarówno papierowe, jak i elektroniczne, podpowiadać jak z nich korzystać²³.

DYLEMATY PROMOCJI ŹRÓDEŁ INFORMACJI

Osoby urodzone w latach 90. XX w., dla których codziennością jest smartfon, stałe podłączenie do sieci oraz obecność w social mediach, należą do pokolenia, które najpierw uczy się „googlować”, potem korzystać z biblioteki. Charakteryzują je nowe potrzeby informacyjne, takie jak intuicyjność i szybkość narzędzi wyszukiwawczych, możliwość dostępu do cyfrowych dokumentów i pełnotekstowego wyszukiwania, partycypowanie w rozbudowie baz danych itp. „Nowi użytkownicy” wymuszają wypracowanie nowych form funkcjonowania przez biblioteki czy katalog centralny, odkrywanie nowych kanałów komunikacji, by dotrzeć do ww. użytkowników, edukację w zakresie *information literacy* oraz pozyskiwania informacji wartościowej i odpowiadającej ich potrzebom. Dogodną formą realizacji tych założeń byłyby nie tylko szkolenia biblioteczne, ale integracje kilku kanałów wyszukiwania informacji o różnego rodzaju zbiorach (tradycyjnych, baz danych, za-

sobów sieciowych), tworzenie katalogów, spisów repozytoriów i narzędzi multiwyszukiwawczych (dziedzinowych) ułatwiających oraz porządkujących dostęp do zasobów sieci głębokiej²⁴. Nie ułatwia promocji fakt, że zasoby bibliotek, repozytoriów czy archiwów, są często powielane, brak odniesień do innych zasobów, niekonsekwencja w budowie²⁵.

W badaniach dotyczących źródeł informacji wykazano szereg barier, jakie napotykają ich użytkownicy²⁶. Należą do nich m.in.: nadmiar informacji i niedobór wiedzy, informacja i wiedza niższej jakości, dominacja języka angielskiego, opóźnienia wydawnicze publikacji, trudności z dostępem do materiałów niepublikowanych, jak prace magisterskie, informacja nierelevantna, niedoskonałe narzędzia wyszukiwawcze, związane z działalnością ośrodków udostępniających informacje (regulami-ny). Z uwagi na ilość i różnorodność barier informacyjnych należy więc podjąć konkretne działania promocyjne. Twórcy i organizatorzy baz danych, katalogów, repozytoriów czy bibliotek cyfrowych podejmują już ten trud i zdają sobie sprawę, iż ich promocja to już nie fanaberia, ale konieczność²⁷.

WNIOSKI

Źródła informacji są niezwykle trudnym materiałem w działaniach promocyjnych. Przyczyn takiej sytuacji należy dopatrywać się w wąskim zakresie grupy docelowej. Bibliografia stała się, przede wszystkim, narzędziem komunikacji naukowej, specjalistycznej, fachowej. Oczywiście grupa ta ceni jakość informacji zamiast jej ilości, jednak by dotrzeć do potencjalnych, przyszłych odbiorców wysokich jakościowo źródeł informacji należałoby podjąć trud nauki krytycznej ich oceny, najlepiej za pomocą promocji bezpośredniej. Specjaliści informacji naukowej stają się zatem równocześnie ambasadorami promowanych źródeł informacji. Dla wzmocnienia znajomości walorów źródeł warto również budować relacje w grupie eksperckiej, do jakiej należą zarówno twórcy, dostawcy, jak i użytkownicy informacji. Promocja źródeł informacji może odbywać się również poprzez budowanie autorytetu sieciowego w mediach relacyjnych (portale społecznościowe, platformy informacyjne), co jest szczególnie istotne z uwagi na tempo przemian informacyjno-komunikacyjnych w społeczeństwie.

Gdyby jednak wiedza o potrzebach informacyjnych współczesnego użytkownika informacji okazała się zbyt małym mobilizatorem podję-

cia działań promocyjnych warto wspomóc się słowami Jeana-Michela Salaüna, francuskiego profesora nauk informatycznych i komunikacyjnych: *Krótko mówiąc, marketing w bibliotekach i centrach dokumentacji to szybka zupa, w której krąży szlachetna troska o zawody związane z dokumentami*²⁸.

Katarzyna Bikowska
Biblioteka Uniwersytecka
Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Tekst powstał na podstawie wystąpienia wygłoszonego podczas konferencji: XXXVIII Spotkanie Zespołu ds. Bibliografii Regionalnej ZG SBP „Popularyzacja regionalnych baz danych i wiedzy o regionie” zorganizowanej w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w Olsztynie, 30-31 V 2019 r.

PRZYPISY

- ¹ Źródło informacji. W: *Słownik encyklopedyczny informacji, języków i systemów informacyjno-wyszukiwawczych*, red. B. Bojar, Warszawa: Wydaw. SBP, 2002, s. 317. ISBN 83-87629-84-7.
- ² GŁOWACKA, E., JAROCKI, M., KOWALSKA, M., KURKOWSKA, E., PAMUŁA-CIEŚLAK, N. Współczesne źródła informacji. W: *Nauka o informacji*, pod red. W. Babika, Warszawa: Wydaw. SBP, 2016, s. 189-214. ISBN 978-83-64203-82-4.
- ³ LEWANDOWSKI, D., MAYR, P. Exploring the academic invisible web. *Library Hi Tech* 2006, nr 24 (4), s. 536.
- ⁴ SAKOWSKI, Ł. Najlepsze polskie blogi naukowe 2018 [RANKING], *Totylkoteoria.pl* [dostęp: 15 grudnia 2019]. Dostępny w WWW: <<https://www.totylkoteoria.pl/2019/01/ranking-polskich-blogow-naukowych-2018.html>>.
- ⁵ ROZKOSZ, E. A. Promocja badań w serwisach społecznościowych dla naukowców. *Instytut Medycyny Pracy imienia prof. dra med. Jerzego Nofera* [dostęp: 15 grudnia 2019]. Dostępny w WWW: <<http://www.imp.lodz.pl/upload/biblioteka/konferencja/prezentacje/Rozkosz.pdf>>.
- ⁶ MATERSKA, K. *Informacja w organizacjach społeczeństwa wiedzy*, Warszawa: Wydaw. SBP, 2007. ISBN 978-83-89316-85-1.
- ⁷ BABIK, W., Nowe wymiary kultury informacyjnej w XXI wieku. W: *Biblioteka w przestrzeni edukacyjnej: technologia informacyjna w służbie użytkownikowi*, red. nauk. S. Skórka, Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego 2014, s. 19. ISBN 9788372718693.
- ⁸ MATERSKA, K., dz. cyt., s. 352.
- ⁹ BABIK, W., dz. cyt., s. 21.
- ¹⁰ GŁOWACKA, E. i in., dz. cyt., s. 191.
- ¹¹ ZAWADA, A. O promocji biblioteki. W: *EBIB Elek-troniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy* [Do-

- kument elektroniczny] / red. naczelny Bożena Bednarek-Michalska. – Nr 3/2002 (32) marzec. – Czasopismo elektroniczne. – [Warszawa] : Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich KWE, 2002. [dostęp: 15 grudnia 2019]. Dostępny w WWW: <<http://www.ebib.pl/2002/32/zawada.php>>.
- ¹² RADWAŃSKI, A. Biblioteki w nowoczesnym społeczeństwie, *Bibliotekarz* 2007, nr 11, s. 6.
- ¹³ Promocja. W: *Podręczny słownik bibliotekarza*, oprac. G. Czapiński, Z. Gruszka; przy współpr. H. Tadeusiewicz. Warszawa: Wydaw. SBP, 2011, s. 276. ISBN 978-83-61464-39-6.
- ¹⁴ Promocja mix. W: KOONTZ, Ch. M. *Glossary of Marketing Definitions. IFLA Section on Management and Marketing 1998. Work in Progress*. [dostęp: 14 grudnia 2019]. Dostępny w WWW: <<http://archive.ifla.org/VII/s34/pubs/glossary.htm#P> (odczyt: 3.03.2018)>.
- ¹⁵ GROMOW, N. Czy biblioteka to marka? *Biblioteka Publiczna* 2017, nr 1, s. 19.
- ¹⁶ GUPTA, K. D., SAVARD, R. Marketing Library and Information Services. In: *Encyclopedia of Library and Information Sciences*, ed. M. J. Bates, M. N. Maack, Third Edition, Boca Raton: Taylor & Francis, 2009, s. 3554.
- ¹⁷ STRUŻYŃSKI, M., NOWACKI, R. *Reklama w przedsiębiorstwie*. Warszawa: Difin, 2002, s. 47. ISBN 83-7251-254-X.
- ¹⁸ DOBIEGAŁA-KORONA, B., DOLIGALSKI, T. *Zarządzanie wartością klienta. Pomiar i strategię*. Warszawa: Poltext, 2010, s. 9. ISBN 978-83-7561-058-1.
- ¹⁹ DERFERT-WOLF, L., BUZDYGAN, D. Sposoby i skuteczność promocji bibliograficznej bazy danych BazTech. *Biuletyn EBIB* [online] 2015, nr 8 (161), Zagraniczne bazy danych w polskich bibliotekach – co się opłaca? [dostęp: 15 grudnia 2019]. Dostępny w WWW: <<http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/399>>.
- ²⁰ BIKOWSKA, K. Marketing społecznościowy czy społeczności – promocja bibliograficznej bazy danych BazTech. W: Sójkowska, I., Derfert Wolf, L. (red.). *Bibliograficzne bazy danych: perspektywy i problemy rozwoju. III Konferencja Naukowa Konsorcjum BazTech*, Kraków, 26-27 czerwca 2017 [online]. Stowarzyszenie EBIB, 2017. Materiały Konferencyjne EBIB, nr 25. ISBN 978-83-63458-08-9. [dostęp: 15 grudnia 2019]. Dostępny w WWW: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/Mat_konf/article/view/587>.
- ²¹ Stan na 15.12.2019 r.: 768 lubiących, 834 obserwujących.
- ²² BIKOWSKA, K., dz. cyt.
- ²³ O nas. W: *Niezbędnik chemika* [dostęp: 15 grudnia 2019]. Dostępny w WWW: <https://niezbędnikchemika.wordpress.com/o_nas/>.
- ²⁴ RUŚĆ, I., Promocja katalogu centralnego polskich bibliotek naukowych – fanaberia czy konieczność? W: *Biblioteka naukowa: czy jeszcze naukowa?* pod red. K. Jazdon. Seria: Prace Naukowe Biblioteki Uniwersyteckiej, nr 33, Poznań: Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, 2018, s. 281-292. ISBN 978-83-60961-16-2.
- ²⁵ GŁOWACKA, E. i in., dz. cyt., s. 208.
- ²⁶ ŚWIGOŃ, M. Information barriers in libraries: types, typologies and Polish empirical studies. *Library Management* 201, nr 6/7, s. 475-484.
- ²⁷ RUŚĆ, I., dz. cyt.
- ²⁸ SALAÜN, J.-M. Marketing des bibliothèques et des centres de documentation, *Le Bulletin des Bibliothèques de France (BBF)*, 1991, t. 36, n° 1, p. 50-57.

Przy pomocy książek wielu ludzi staje się ludźmi uczonymi nawet poza szkołą,
bez książek zaś nikt nie wykształci się nawet w szkole

Jan Amos Komenski

Kiedy przeczytam nową książkę, to tak jakbym znalazł nowego przyjaciela, a gdy przeczytam
książkę, którą już czytałem – to tak jakbym spotkał się ze starym przyjacielem

(przysłowie chińskie)

Wybór cytatów Ewa Dombek

MARC 21

warsztaty dla bibliotekarzy-katalogerów firmowane przez SBP i Centrum NUKAT

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich (SBP) od początku swojego istnienia pozostaje głównym organizatorem kursów, szkoleń i warsztatów dla środowiska bibliotekarskiego. W roku 1917 Związek Bibliotekarzy Polskich (ZBP), poprzednik obecnego Stowarzyszenia, miał swoją siedzibę w gościnnym gmachu Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy. Tam również odbywał się prowadzony przez stałych pracowników tej instytucji kurs bibliotekarski. W murach tej biblioteki odbywali praktykę kandydaci na bibliotekarzy prowincjonalnych¹. A w 1928 r. za jedną z pośrednich form „zbliżenia książki do czytelnika” w Bibliotece Publicznej uznano szkolenia pracowników bibliotecznych, realizowane „przy pomocy Szkoły Bibliotekarskiej, kursów, odczytów, zebrań dyskusyjnych i recenzyjnych, wystaw itp.”². Jakże podobną rolę pełni dzisiaj Centrum NUKAT Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. Pracownicy Centrum prowadzą kursy dla bibliotekarzy współpracujących lub bibliotek chcących przystąpić do współkatalogowania, inicjują dyskusje nad przełomowymi zagadnieniami – ostatnio na temat zasad katalogowania rękopisów w formacie MARC 21, wcześniej o zmianach związanych z wprowadzeniem do polskich bibliotek standardu RDA.

Pełniąc ważną rolę ośrodka dokształcania zawodowego Centrum NUKAT wspólnie ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich podjęło się zorganizowania i przeprowadzenia cyklu szkoleń zatytułowanych „Katalogowanie z wykorzystaniem formatu MARC 21”. O idei i potrzebie tego szkolenia pisałam przed niespełna rokiem opisując „dziurę” na rynku dokształcania zawodowego bibliotekarzy³. Wstępnie zaplanowano tylko jed-

no dwudniowe szkolenie. Jednak z powodu błyskawicznego wyczerpania się limitu dostępnych miejsc na tych warsztatach, uzgodniono terminy kolejnych edycji. W sumie odbyło się ich pięć. Szkolenie było skierowane do osób, które dopiero planowały rozpoczęcie katalogowania w formacie MARC 21 lub miały niewielkie doświadczenie w pracy z tym formatem i chciały pogłębić wiedzę w zakresie jego stosowania.

Szkolenie oparto na filozofii pracy w katalogu centralnym. Pierwszego dnia omawiano rekordy kartoteki haseł wzorcowych, które stanowią trzon narzędzi wyszukiwawczych w katalogach bibliotecznych, rolę ujednoliczonych i ustrukturyzowanych haseł, zasady tworzenia i stosowania w rekordach bibliograficznych. Hasła ujednoliczone omawiane były na przykładach haseł dla nazw osobowych i tytułów serii, które są najczęściej wykorzystywane w katalogach i najpowszechniej używane. Drugi dzień poświęcony był powiązaniu tradycyjnego, znanego bibliotekarzom, opisu bibliograficznego zgodnego z zasadami International Standard Bibliographic Description (ISBD) z rekordem bibliograficznym w formacie MARC 21. Zaprezentowano strefy opisu bibliograficznego i odpowiadające im grupy pól w formacie, zwracano uwagę, że format jest jeden dla wszystkich typów dokumentów. Część teoretyczną kończył wykład o strukturze rekordu bibliograficznego i rozwiązaniach przyjętych w katalogu centralnym NUKAT. Omówienia z zakresu rekordów kartoteki haseł wzorcowych i bibliograficznych odnosiły się oczywiście do standardu RDA, który wprowadził istotne zmiany w podejściu do przepisów katalogowania i zapisu danych bibliograficznych. Oba

dni warsztatów kończyły się ćwiczeniami, aby w praktyce zaprezentować rozwiązania, o których była wcześniej mowa. Dla osób zainteresowanych tematyką lub usystematyzowaniem wiedzy przygotowano dodatkowo krótkie quizy sprawdzające. Uczestnikom warsztatów udostępniono także, gotowe do wykorzystania w nauce formatu MARC 21, formularze oraz skany dokumentów piśmienniczych (książek), z zaznaczonymi elementami, na podstawie których powinny zostać sporządzone rekordy bibliograficzne.

W ramach przygotowania cyklu szkoleń i materiałów metodycznych osobom zarejestrowanym na warsztaty została udostępniona na stronie Centrum NUKAT, dedykowana dla nich podstrona (<https://sites.google.com/view/katalogowaniemarc21/strona-g%C5%82%C3%B3wna?authuser=0>). Jest ona nadal aktywna i zawiera komplet prezentacji oraz przygotowane wcześniej pomoce, przykładowe linki do bibliotek, katalogów i kartotek. Dla uczestników warsztatów przygotowano umieszczoną na dedykowanej podstronie ankietę ewaluacyjną. Odpowiedzi udzielone na pytania w niej zawarte stanowią świetny materiał na temat tego, jakie są oczekiwania bibliotekarzy w zakresie dokształcania, kolejnych tematów szkoleń itp., prezentowanych materiałów i ich przydatności.

CO WYCZYTAMY Z ANKIET?

W tej części zaprezentowane zostaną oceny i opinie uczestników warsztatów wyrażonych w ankietach ewaluacyjnych⁴. Kim byli uczestnicy? Co dało im to szkolenie? Czego zabrakło w trakcie dwóch dni szkolenia?

Udział w szkoleniach wzięło około 100 osób (5 edycji po ok. 20 osób). Graniczna liczba uczestników każdego szkolenia była determinowana pojemnością sali laboratoryjnej w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie. Dzięki temu każdy z uczestników mógł pracować na „swoim” komputerze, a czas przeznaczony na ćwiczenia był wykorzystany bardziej efektywnie. Samodzielna praca nawet z pewnymi potknięciami zawsze przynosi dobre rezultaty. Anonimowe ankiety wypełniło około 80% osób uczestniczących we wszystkich edycjach warsztatów. Krytyka szczególnie motywująca wpływała na osoby odpowiadające za stronę merytoryczną całości.

Bibliotekarze, którzy brali udział w warsztatach na co dzień pracują w bardzo różnych placówkach – w bibliotekach publicznych wszystkich

szczebli, bibliotekach instytucji naukowych, bibliotekach specjalistycznych lub szkół wyższych. Mieli też doświadczenia z różnymi systemami bibliotecznymi, które tu wymienię w kolejności alfabetycznej: Aleph, Horizon, Koha, Mak/Mak+, Mateusz, Mol-optivum, Patron, ProLib, Sowa, Sowa2, Virtua. Są to w przeważającej części systemy, które mają możliwość współpracy z katalogiem centralnym NUKAT i spełniają kryteria obsługi danych kartoteki haseł wzorcowych oraz wymiany danych bibliograficznych. Na większą uwagę zasługują trzy z udzielonych odpowiedzi:

1) OPAC – to jednak raczej popularne określenie modułu prezentacji danych dla użytkowników niż nazwa właściwego systemu;

2) w jednej z bibliotek używany jest „program autorski” – interesującym mogłoby być poznanie tego rozwiązania – na ile jest autorskie, dlaczego akurat ono zostało wybrane i z jakich powodów;

3) w jednej z ankiet pojawiła się także odmowa podania nazwy systemu stosowanego w bibliotece – skąd taka tajemnica? Czy to wynik niewiedzy bibliotekarza, czy brak znajomości podstawowych informacji o wykorzystywanych narzędziach informatycznych?

Większość uczestników (65%) miało wcześniej doświadczenie katalogowania w formacie MARC 21. Na ile intensywne było to doświadczenie, czego dotyczyło i czy trwa nadal, czy było tylko czasowe? Niestety, dopiero po czasie okazało się, że istotne byłoby tu pytanie kontrolne, które niosłoby dodatkową informację. Istotą tego pytania było określenie właściwego poziomu wiedzy uczestników, tej związanej z katalogowaniem zbiorów. Inne informacje i w innej formie należy skierować do pełnych nowicjuszy, a inne do osób mających (choćbyby minimalne) doświadczenie, znających terminologię związaną z omawianym tematem. W najgorszej sytuacji byli uczestnicy, którzy skończyli z pierwszej edycji szkolenia, bo materiały powstały nieco „na wycucie”. Dopiero informacje z ich ankiet upewniły organizatorów, że znajomość zagadnień może być bardzo różna w poszczególnych grupach, wśród uczestników będą osoby okazjonalnie zajmujące się katalogowaniem zbiorów, ale również takie, które doskonale sobie radzą na tym polu, osoby zainteresowane wykorzystaniem formatu w katalogowaniu zbiorów specjalnych, a nawet rekordów analitycznych. Niestety, założeniem warsztatów było omawianie kwestii związanych z katalogowaniem książek w formacie MARC 21. Wydaje się, że dla zainteresowanych katalogowaniem innych dokumentów powinny

być dedykowane kolejne warsztaty, już ściśle ukie-
runkowane i realizowane przez specjalistów na co-
dzień zajmujących się ich opracowaniem.

Kolejne dwa pytania ankiety dotyczyły przy-
datności przekazywanych informacji oraz ich spo-
sobu zaprezentowania. W odpowiedzi na pytanie
*W jakim stopniu warsztaty pogłębiły Pana/Pani wie-
dzę z tego zakresu?* uczestnicy pozytywnie ocenili
przekazywany materiał, jego dobór i konstrukcję
prezentacji. Niemal połowa głosujących (49%)
wskazała, że informacje przekazywane podczas
warsztatów „w dużym stopniu” lub „w bardzo
dużym stopniu” poszerzyły ich dotychczasową wie-
dzę. I tylko nieco mniej osób (41%) wybrała ocenę
„w średnim stopniu”. Można zatem przyznać, że
zarówno zgromadzony materiał, jak i jego pre-
zentacja były przygotowane w sposób przystęp-
ny, ale jednocześnie profesjonalny. Oznacza to, że
wieloletnie doświadczenie przygotowywania ma-
teriałów metodycznych w Centrum NUKAT przy-
niosło efekty we właściwym ich konstruowaniu
i upowszechnianiu. Uzupełnieniem dobrych opinii
były odpowiedzi na kolejne pytanie w ankiecie *Na
ile wyczerpująco przedstawione zostały treści z danej
tematyki?* Tutaj uczestnicy warsztatów podkreślili
profesjonalizm osób prowadzących jeszcze bar-
dziej wyraźnie, bo aż w 54% ankiet zaznaczono
najwyższe oceny „w dużym stopniu” lub „w bardzo
dużym stopniu”. Można zatem powiedzieć, że war-
to korzystać z różnych form dokształcania zawo-
dowego firmowanych przez SBP, a prowadzonych
lub współprowadzonych przez kadrę Centrum
NUKAT. Te dwie instytucje są gwarantem właści-
wego poziomu kursów kierowanych do biblio-
tekarzy.

Równie wysokie noty (ocenione „dobrze”
49% lub „bardzo dobrze” 35%) otrzymały przy-
gotowane dla uczestników warsztatów ćwiczenia
wraz z kluczami odpowiedzi i podpowiedziami.
Organizatorom zależało na tym, aby biblioteka-
rze mogli samodzielnie sprawdzać swoją wiedzę
w przystępny sposób. Nie tylko dzieci chętnie
uczą się przez zabawę – dzięki niezobowiązują-
cej formie quizów elementy katalogowania
w formacie MARC 21 szybciej powinny zapadać
w pamięć. Oczywiście warto tu zauważyć także 13%
ocen dostatecznych i słabych odnoszących się do
zaproporowanej formy ćwiczeń, ale bez pogłębio-
nych pytań nie sposób jednoznacznie stwierdzić
z czego one wynikały. Czy chodziło o formę zadań?
Ich poziom i skalę trudności? Czy może trudno-
ści natury technologicznej, które mogły wystąpić
w sali, gdzie odbywały się warsztaty? Organizując

w przyszłości podobne szkolenia warto rozważyć
także inny sposób opracowania i przygotowywania
tego elementu edukacyjnego. I, co wybrzmiewało
w wielu ankietach, zarezerwować więcej czasu na
wspólną pracę, ponieważ część przeznaczona na
ćwiczenia zazwyczaj była mocno okrojona niż
pierwotnie zakładano.

Ostatnia część ankiety z pytaniami otwartymi
dotyczyła odbioru warsztatów oraz podpowiedzi,
czego zabrakło uczestnikom w trakcie dwóch
dni. Bibliotekarze byli każdorazowo uprzedzani,
że szkolenie dotyczy opracowania formalnego
i elementy związane z hasłami przedmiotowymi
będą pomijane, ponieważ te zagadnienia wy-
magają szerokiego omówienia i zazwyczaj są im
poświęcone odrębne szkolenia. Pomimo takich
informacji, najczęściej pojawiającymi się ocze-
kiwaniami formułowanymi przez uczestników
warsztatów były deskryptory Biblioteki Nardo-
wej (BN). Oznacza to, że nadal jest duże pole dla
szkoleń z tego zakresu. Jednak odpowiadać za nie
może tylko BN jako instytucja, w której to rozwią-
zanie zostało wprowadzone i opisane. Inny temat,
który kilkakrotnie pojawił się w ankietach, jako
oczekiwany w przyszłości, dotyczył katalogowania
w formacie MARC 21 zbiorów specjalnych – regio-
naliów, dokumentów życia społecznego i cza-
sopism. Jeszcze jedno zagadnienie, które powinno
być dodatkowo omówione było często wymieniane
– warsztaty dla osób, które są na początku zawo-
dowej drogi bibliotekarza katalogującego zbiory.
Omawiane warsztaty w swoim założeniu powin-
ny być kierowane właśnie do takich osób. Jednak
z powodu udziału w nich osób o różnym doświad-
czeniu zawodowym, zostały nieco zmodyfikowane
i dostosowane (uśrednione) do poziomu wiedzy
uczestników. Nauczenie się podstaw katalogowa-
nia wymaga, co wiedzą praktykujący katalogerzy,
dużo więcej czasu i takie warsztaty musiałyby
trwać około tygodnia, aby zaprezentować biblio-
tekarzom przykłady chociaż części możliwych
rozwiązań bibliograficznych. Na zakończenie
należy zauważyć, że bibliotekarze docenili wie-
dzę, zaangażowanie i profesjonalizm prelegentek.
Wyraz swojemu uznaniu dali pisząc m.in. *Wiedza
dot. katalogowania została przedstawiona w usystema-
tyzowany, klarowny sposób. Informacje zostały prze-
kazane w sposób przejrzysty, rzetelny, Merytoryczne
przygotowanie prowadzących, konkretne wiadomości,
dużo przykładów, Od strony merytorycznej: bogata
terminologia fachowa, przejrzyste prezentacje o wy-
sokim stopniu szczegółowości, duża ilość przykładów,
ćwiczenia praktyczne, wysokie kompetencje prelegentek,*

dostęp uczestników do prezentacji i innych materiałów. Od strony technicznej: jasny przepływ informacji (choć same zagadnienia dość trudne dla osób początkujących), przyjazna atmosfera, dyspozycyjność, otwartość prelegentek, życzliwa postawa.

Takich pochwał było znacznie więcej, równie sympatycznych i budujących. Za minus organizacyjny uczestnicy uznali brak (przed szkoleniem) dostępu do prezentowanych materiałów. Były one jednak udostępniane, wszystkim zainteresowanym, na wyraźną prośbę kierowaną drogą e-mailową tuż po zgłoszeniu. Obecnie są już dostępne dla użytkowników i czytelników tego tekstu, jeśli tylko wyrażą chęć skorzystania z nich. Oczywiście odbiór warsztatów był bardzo subiektywny i składało się na niego wiele elementów, w których część osób upatrywała pozytywów, a część odbierała je jako niedociągnięcia lub niedopatrzenia ze strony organizatorów. Dyskomfort związany z problemami technicznymi, sprzętowymi i lokalowymi nie był zamierzony.

Doświadczenie zorganizowania i przeprowadzenia tych warsztatów dało obu firmującym je instytucjom wiele korzyści. Potwierdziło otwartość współpracy Centrum NUKAT ze środowiskiem bibliotek wszelkich typów. Stowarzyszenie zyskało okazję ponownego zaistnienia z ofertą kursów ściśle bibliotekarskich w świadomości pracowników bibliotek. Obustronne dopraco-

wanie pewnych, drobnych niedociągnięć może w przyszłości zaowocować przygotowaniem szerszej oferty sygnowanej marką tych dwóch organizacji. Wykwalifikowana kadra Centrum NUKAT, we współpracy z Kolegami i Koleżankami z innych bibliotek, wydaje się być jednym z lepszych teamów szkoleniowych w kraju w zakresie katalogowania i tworzenia rekordów kartoteki haseł wzorcowych. Szkolenie z podstaw formatu MARC 21 może być dopiero początkiem.

Iwona Wiśniewska
Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie

PRZYPISY

- 1 BZOWSKA, M., Biblioteka Publiczna 1914-1928. W: *Z dziejów książki i bibliotek w Warszawie*, praca zbiorowa pod redakcją Stanisława Tazbira, Warszawa 1961, s. 556.
- 2 GAWINKOWA, I., Biblioteka Publiczna w latach 1929-1939, op. cit., s. 588.
- 3 WIŚNIEWSKA, I., Uczyć, szkolić, edukować, czyli rozważania łaknącego wiedzy bibliotekarza, Tytuł Ujednolicony 2019, 1(24) numer specjalny, s. 24, dostęp online 23.02.2020, https://issuu.com/nukat/docs/tu_24_2019_strony.
- 4 Omówienie ankiet ewaluacyjnych skierowanych do uczestników warsztatów pt. „Katalogowanie w formacie MARC 21”, były dostępne online bezpośrednio po warsztatach.

#NieZostawiamCzytelnika

Szanowne Koleżanki i Koledzy,

Od 12 marca instytucje kultury, w tym biblioteki, zostały zamknięte dla swobodnego korzystania przez społeczeństwo. Część pracowników pracuje zdalnie, część mimo trudnych warunków przychodzi do pracy, a inni mają zawieszane obowiązki. Jest to niespotykana jak dotąd sytuacja, jej skala i nieprzewidywalność powoduje, co jest w pełni zrozumiałe, większe trudności w zorganizowaniu się, w przyjmowaniu najlepszych i możliwych do realizacji przesłanek działania.

Chociaż kwietniowy numer „Bibliotekarza” jest już zamknięty (czynimy ostatnie redakcyjne korekty), postanowiliśmy dokonać niezbędnych zmian, aby w miarę naszych skromnych możliwości wesprzeć bibliotekarzy, okazać solidarność z koleżankami i kolegami. Zamieszczamy w numerze Apel do Bibliotekarzy przewodniczącej SBP, Joanny Pasztaleniec-Jarzyńskiej (www.sbp.pl), zachęcamy do uczestnictwa w akcji SBP **#NieZostawiamCzytelnika**, o której można również dowiedzieć się na portalu SBP i Facebooku.

Zachęcamy do korzystania z zasobów [Archiwum Cyfrowego SBP](http://ArchiwumCyfrowegoSBP), w którym jest wiele cennych publikacji przydatnych w pracy zawodowej, doskonaleniu oraz dostęp do wcześniejszych numerów czasopism bibliotekarskich. W kwietniowym numerze zamieszczamy pierwsze doniesienia z bibliotek, które włączyły się do akcji **#NieZostawiamCzytelnika** i które dzielą się z Państwem swoimi pomysłami, dokonaniem. Mogą one inspirować, pomagać innym lub po prostu informować, co w kraju objętym szczególnymi środkami ochronnymi biblioteki proponują społeczeństwu. Zwracamy się też do naszych czytelników aby przysyłali nam relacje ze swoich działań, zamieścimy je na łamach „Bibliotekarza”.

Redakcja „Bibliotekarza”

JOANNA KOZICA

70 LAT DZIAŁALNOŚCI GMINNEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ WE WRÓBLEWIE

Siedziba Urzędu Gminy i biblioteki

Biblioteka jest instytucją, która samym swoim istnieniem świadczy o rozwoju kultury. Jest ona bowiem skarbnicą piśmiennictwa, przez które człowiek wyraża swój zamyśl twórczy, inteligencję, znajomość świata i ludzi, a także umiejętność panowania nad sobą, osobistego poświęcenia, solidarności i prawa do rozwoju dobra wspólnego.

Jan Paweł II

TROCHĘ HISTORII

Gminna Biblioteka Publiczna we Wróblewie jest jedną z placówek bibliotecznych znajdujących się na terenie powiatu sieradzkiego leżącego w zachodniej części województwa łódzkiego. Została utworzona w 1949 r. i wówczas nosiła nazwę Gromadzkiej Biblioteki Publicznej. Mieściła się w budynku szkolnym, w niewielkiej sali o powierzchni 32 m². Załącznikiem księgozbioru, były książki przekazane przez Ministerstwo Oświaty.

Pierwszym kierownikiem biblioteki była Apolonia Zioliowicz. Placówka czynna była 6 dni w tygodniu, po 2 godziny dziennie. Kolejnym kierownikiem, do 1969 r., był Henryk Zioliowicz pełniący również funkcję kierownika miejscowej szkoły. Państwo Zioliowiczowie aktywowali działalność biblioteki, a nawet przekazali jej własny księgozbiór.

Dalsze lata przyniosły kolejne zmiany organizacyjne i kadrowe. Bibliotekę przeniesiono do budynku piekarni, gdzie bibliotekarką była Grażyna Kurzawa. Następnie mieściła się obok budynku Urzędu Gminy, a w kadrze bibliotecznej znalazły się Sławomira Lepsik i Maria Chojnacka. Kolejna zmiana lokalowa, to budynek prywatny na peryferiach Wróblewa.

W 1973 r. w wyniku reformy administracyjnej wróblewska księżnica otrzymała nazwę Bibliote-

ka Publiczna Gminy Wróblew. Utworzono gminną sieć bibliotek, do której włączono biblioteki w Charłupi Wielkiej i Wąglczewie. Z księgozbioru korzystali nie tylko mieszkańcy Wróblewa, ale też kilku okolicznych wsi, co korzystnie wpłynęło na popularyzację czytelnictwa i działalność biblioteki. Poprawiły się również warunki lokalowe, a księgozbiór wzbogacił o kolejne egzemplarze.

Od 1977 r. kierownictwo biblioteki objęła Elżbieta Zaryczna, jako pierwszy pełnoetatowy pracownik biblioteki. W poprzednich latach działalności placówki pracownicy zatrudniani byli na ryczałtach, bądź etatach częściowych. W 1985 r. został utworzony drugi pełny etat dla bibliotekarza, a pracę na tym stanowisku otrzymała Anna Burdelak. Kolejnym pełnoetatowym pracownikiem biblioteki, od 2000 r., była Maria Strózić, a od września 2018 r. Joanna Kozica.

Rok 1992 był przełomowy w działalności biblioteki. W marcu księżnica uzyskała nową siedzibę o powierzchni 290 m². Było to możliwe dzięki podjęciu decyzji o rozbudowie Urzędu Gminy i przeznaczeniu kilku nowych pomieszczeń na rzecz biblioteki. Uroczyste otwarcie nowego lokalu bibliotecznego odbyło się 21 marca 1992 r.

W 1998 r. dokonała się istotna zmiana organizacyjna. Decyzją Rady Gminy włączono Gminną Bibliotekę Publiczną we Wróblewie wraz z filiami w skład utworzonego Gminnego Ośrodka Kultury

we Wróblewie, a funkcję dyrektora nowo utworzonej instytucji obejmuje Sylwester Kabza. Taki stan utrzymywał się do lutego 2007 r. W lutym tego roku decyzją Rady Gminy podjęto uchwałę o utworzeniu samorządowej instytucji kultury, czyli Gminnej Biblioteki Publicznej we Wróblewie. Została ona wpisana jako indywidualna jednostka do Rejestru Instytucji Kultury w Gminie Wróblew, a funkcję dyrektora od 2007 r. pełni Maria Strózik.

Trudnym rokiem dla wróblewskiej biblioteki, był rok 2015. W marcu Rada Gminy Wróblew podjęła decyzję o zamiarze połączenia samorządowych instytucji kultury – Gminnego Ośrodka Kultury we Wróblewie i Gminnej Biblioteki Publicznej we Wróblewie na mocy Uchwały nr IV/29/15 z dnia 27 marca 2015 r. Krajowa Rada Biblioteczna decyzją z 17 grudnia 2015 r. wydała negatywną opinię o zamiarze połączenia instytucji. Do dnia dzisiejszego obie placówki utrzymały status samodzielnych instytucji kultury.

E-BIBLIOTEKA, CZYLI DROGA KU NOWEMU...

Komputeryzacja biblioteki rozpoczęła się w 2000 r. Zakupiony został pierwszy komputer. W 2001 r. program biblioteczny Sowa 1, a rok później Sowa 2. Kolejną nowinką techniczną było uruchomienie internetu i Czytelni Internetowej IKONK@ w 2004 r. Rok 2007 to wprowadzenie automatycznego systemu wypożyczania książek.

Wychodząc naprzeciw potrzeb naszych czytelników, w 2007 r. biblioteka uruchomiła Centrum Informatyczne organizując cztery stanowiska komputerowe sfinansowane z projektu „Komputer niejedno ma imię”. Zakupiony został również aparat fotograficzny cyfrowy oraz rzutnik multimedialny. W tymże roku założona została pierwsza strona internetowa biblioteki www.gbp-wroblew.nets.pl.

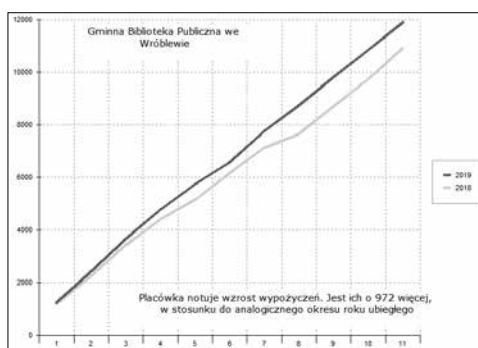
W 2011 r. nastąpiła rezygnacja z programu Sowa, a wdrożony został nowy program biblioteczny MATEUSZ w formacie MARC 21.

Obecna strona internetowa biblioteki www.gbp-wroblew.pl została założona w kwietniu 2012 r. Natomiast w marcu 2013 r. uruchomiono kawiarenkę internetową dofinansowaną z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 – 4 stanowiska komputerowe i urządzenie wielofunkcyjne Konica Minolta. W 2015 r. zakupiony został serwer i rozszerzona wersja programu bibliotecznego MATEUSZ (wersja PROFESSIONAL).

Księgozbiór biblioteki na przestrzeni ostatnich 70 lat systematycznie się rozrastał. Od utworzenia ksiąźnicy w 1949 r. przybyło prawie 20 tys. egz.,

co daje wzrost o około 300 egz. rocznie. Liczba woluminów ma przełożenie na liczbę czytelników i wypożyczeń. W 1959 r., po 10 latach funkcjonowania biblioteki było 300 czytelników, a obecnie 1100, co daje w połowie 2019 r. wynik 8,5 tys. wypożyczonych egzemplarzy.

Jak widać na poniższym wykresie, na podstawie liczby wypożyczeń w 2019 r. w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego placówka notuje systematyczny wzrost czytelnictwa.

Źródło: Mateusz – System biblioteczny/ Statystyka/Widoki

DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA

Odpowiednia baza lokalowa oraz nowy sprzęt wpłynęły korzystnie na rozwój działalności kulturalno-oświatowej na rzecz mieszkańców gminy.

Organizowane były liczne wystawy promujące lokalnych artystów ludowych (rzeźba, malarstwo, haft) oraz regionalne produkty. Od 2000 r. biblioteka gromadzi stare fotografie i materiały źródłowe dotyczące terenu gminy pochodzące zarówno od mieszkańców, jak i z artykułów prasowych i internetu. W czasie imprez okolicznościowych organizowane były liczne wystawy „Starej fotografii”. Poprzez gromadzenie i upowszechnianie rozmaitych regionalnych promujemy dzieje gminy i zasłużonych mieszkańców. W trakcie opracowywania jest e-katalog zgromadzonych wycinków prasowych.

Biblioteka corocznie włącza się w ogólnopolskie akcje – „Tydzień Bibliotek” oraz „Noc Bibliotek”.

Systematycznie organizowane są zajęcia dla dzieci i młodzieży podczas wakacji i ferii zimowych. Przygotowujemy program zajęć edukacyjnych: dydaktyczno-wychowawczych, plastyczno-technicznych czy artystycznych mają-

cych na celu poszerzenie wiedzy i umiejętności uczestników, a przede wszystkim gwarantujące wspaniałą zabawę.

Biblioteka każdego roku włącza się w obchody Dni Gminy Wróblew. Organizuje stoisko promujące Gminę oraz działalność biblioteki. Była odpowiedzialna za przeprowadzenie Gminnego Konkursu „Najładniejsza Posesja w Gminie”. Na stoisku biblioteki prowadzone są animacje i zajęcia plastyczne dla dzieci. Corocznie promujemy też gminę na Jarmarku Powiatu Sieradzkiego przygotowując stoisko Gminy Wróblew we współpracy z Kołami Gospodyń.

Wydane zostały liczne foldery promujące bibliotekę i opisujące jej formy pracy z czytelnikiem. W cyklu „Cudze chwalicie, swego nie znacie...” na przestrzeni jedenastu lat księżnica zorganizowała 15 wystaw dotyczących malarstwa, rysunku, grafiki, rzeźby, haftu i kolekcjonerstwa. Z tej okazji w bibliotece cyklicznie wydawano foldery zawierające informacje na temat twórcy i jego wystawy.

Biblioteka wydawała foldery okolicznościowe przy okazji kolejnych rocznic księżnicy, a także upamiętniające twórców i znane postacie z terenu naszej gminy. Foldery były również wydawane przy okazji organizowanych konkursów, stanowiąc relację z przebiegu imprezy towarzyszącej ich rozstrzygnięciu. Zawierały fotorelację nagrodzonych i prezentowanych prac oraz charakterystykę imprezy towarzyszącej wręczeniu nagród.

Biblioteka posiada kronikę, w której systematycznie zamieszczane są fotografie i relacje, stanowiące dokumentację wydarzeń bibliotecznych. Na bieżąco prowadzona jest też strona internetowa z dostępem do katalogu elektronicznego. Gminną Bibliotekę Publiczną we Wróblewie można również znaleźć na portalu społecznościowym Facebook.

JUBILEUSZ BIBLIOTEKI

Uroczysta gala związana z obchodami 70-lecia działalności biblioteki odbyła się 10 grudnia 2019 r. Uroczystość rozpoczęła się od powitania gości przez Marię Strózik – dyrektorkę Gminnej Biblioteki Publicznej we Wróblewie. Następnie Tomasz Woźniak, wójt gminy Wróblew przekazał gratulacje i wyrazy uznania w imieniu Mariusza Bądziora, starosty sieradzkiego oraz własnym. Nie zabrakło też podziękowań i upominków złożonych przez dyrektorów oraz pracowników bibliotek z terenu miasta i powiatu Sieradz, a także Sylwestra Kabzy, dyrektora Gminnego Ośrodka Kultury. Gratulacje złożyli również przedstawiciele szkół podstawowych oraz kół gospodyń i stowarzyszeń z terenu gminy Wróblew. Po życzeniach nadszedł czas na wręczenie upominków byłym pracownikom i partnerom biblioteki. W dalszej części uroczystości miało miejsce wręczenie nagród i wyróżnień w dwóch konkursach zorganizowanych przy okazji jubileuszu: Konkurs na najlepszego czytelnika 2019 r. oraz Gminnego Konkursu Plastycznego „Moja Mała Ojczyzna”. Następnie M. Strózik przedstawiła prezentację multimedialną obrazującą działalność biblioteki na przestrzeni minionych 70 lat. Kolejnym punktem programu były występy wokalne zaproszonych solistek oraz zaprzyjaźnionych zespołów wokalnych z miejscowego Gminnego Ośrodka Kultury. Dla zgromadzonych gości zaśpiewały Inez Wysoczyńska oraz Magdalena Kozica, a także dwa zespoły wokalne: „Pika My”, „Oto My”. Na zakończenie uroczystości goście zostali zaproszeni na jubileuszowy tort i poczęstunek. Uroczystości towarzyszyła wystawa Starej Fotografii.

Joanna Kozica
Gminna Biblioteka Publiczna we Wróblewie

Szanowni Czytelnicy,

W związku z epidemią koronawirusa, która zmieniła naszą rzeczywistość Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP w ramach akcji [#NieZostawiamCzytelnika](#) poleca książki w formie e-booka w wolnym dostępie, które mogą pomóc bibliotekarzom w samokształceniu, w pracy zdalnej z czytelnikiem, a także rodzicom, którzy zostali w swoich domach z dziećmi. Wydawnictwo zachęca do korzystania z bezpłatnych zasobów [Archiwum Cyfrowego SBP \(www.ac.sbp.pl\)](#), które zostało dostosowane do nowych potrzeb Czytelników. W archiwum znajduje się około 280 cennych publikacji przydatnych w pracy zawodowej oraz dostęp do prawie 1800 numerów czasopism bibliotekarskich. Zachęcamy Państwa także do odwiedzenia naszego e-sklepu [www.sbp.pl/wydawnictwa](#), gdzie wiele książek oferujemy w promocyjnych cenach. Można również zapoznać się z nowościami oraz zapowiedziami wydawniczymi.

Zespół Wydawnictwa Naukowego i Edukacyjnego SBP

©Depositphotos/Pavel Losevsky

O BIBLIOTEKACH W PRASIE

Historia i ciekawostki w wersji audio

Miejska Biblioteka Publiczna w **LĘBORKU** zaprezentowała audioprzewodnik po mieście. Lębork nie jest dużym miastem, posiada jednak bogatą historię i ciekawe zabytki. Korzystając ze smartfona lub tabletu oraz bezpłatnej aplikacji Action Track można zwiedzić najciekawsze miejsca. Przewodnik zawiera także teksty, co umożliwia posługiwanie się nim przez osoby niesłyszące. dopełnieniem są fotografie dawnego i współczesnego Lęborka.

Audioprzewodnik opowiada o Lęborku / (rog) // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 173 (26 VII), dod. Echo Ziemi Lęborskiej, s. 10

Prosto z pnia

Z dość nietypowej minibiblioteki można skorzystać w jednym z wyschniętych kasztanowców nad Kanalem Raduni w **GDAŃSKU** – czytamy w „Dzienniku Bałtyckim”. To kolejna tego typu inicjatywa mająca na celu zachęcenie mieszkańców do czytania. Mogą oni nie tylko „wypożyczyć” stąd bądź wziąć na zawsze książkę, ale też zostawić swoją. Jak na niewielką przestrzeń wybór jest duży: od literatury dla najmłodszych, przez powieści, po przewodniki. Pomysł na drzewną biblioteczkę pojawił się, kiedy lokatorzy pobliskich ulic dowiedzieli się o planach wycinki uschniętych kasztanowców. Z pomocą pospieszili wówczas radni dzielnicy Orunia – Święty Wojciech – Lipce, którzy z prośbą o pozostawienie drzewa wystąpili do Urzędu Miejskiego. Drewniane drzwiczki do biblioteczki wykonał mieszkający w Oruni znany rzeźbiarz – Dominik Kazimierczak.

Biblioteczka w wyschniętym drzewie nad Kanalem Raduni / (Sj) // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 213 (12 IX), s. 2

PorozmawiajMY. Proszę!

Gminna Biblioteka Publiczna w **MORZESZCZYNI** w powiecie tczewskim jest jedną z pięciu

bibliotek w województwie pomorskim biorących udział w akcji „PorozmawiajMY. Proszę!”, organizowanej przez FRIS i Fundację Kocham Polskę. Jej celem jest lokalna integracja, porozumienie i współpraca, które zaistnieć mają dzięki konstruktywnym dyskusjom na wybrane lokalne i nie tylko zagadnienia. To nie pierwsze takie przedsięwzięcie w morzeszczyńskiej placówce. Wcześniej jej dyrektor zapraszał do „Rozmów przy wspólnym stole”, a jesienią zabrał lokalnych samorządowców na wycieczkę do nowoczesnej biblioteki w Kartuzach.

Biblioteka w Morzeszczynie dołączyła do kolejnej akcji czytelniczej / Jagoda Kicka // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 226 (27 IX), dod. Dziennik Tczewski, s. 5

5 przeprowadzek i meta

Po latach przeprowadzek, a było ich pięć!, Biblioteka Samorządowa w **ŻUKOWIE** w powiecie kartuskim chyba na stałe już ulokuje się na parterze przebudowanego – około 900-metrowego – obiektu. *Dla nas to ogromna zmiana i nowy rozdział w historii tej placówki* – mówi jej dyrektor Natalia Langa. W bibliotece powstaną sale muzyczna i plastyczna oraz całoroczny punkt informacji turystycznej z pamiątkami. Ważne przy tym jest sąsiedztwo: Centrum Kultury Spichlerz oraz Zespołu Poklasztornego Norbertanek. Do tego park, plac zabaw, boisko do siatkówki plażowej i przystań kajakowa. W takim otoczeniu realizować będzie można wiele interesujących przedsięwzięć.

Prace budowlane przy nowej siedzibie OKiS-u i biblioteki już zakończone / Maciej Krajewski // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 232 (4 X), dod. Tygodnik Kartuzy, s. 8

Większa przestrzeń da możliwości

Powiększona o sąsiednie pomieszczenia zostanie Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w **PRABUTACH** w powiecie kwidzińskim. Miasto

na potrzeby placówki częściowo wykupiło je od właścicieli. Oprócz remontu i większej powierzchni biblioteka zyska nowe wyposażenie – regały, szafy, lamy, biurka, leżanki do odsłuchu audiobooków, projektor multimedialny oraz ekran. Powstanie też mobilna ścianka działowa. Remont ma zakończyć się na początku 2020 r. Jego koszt wyniesie ponad 800 tys. zł.

Trwa remont biblioteki w Prabutach : kiedy koniec? / Katarzyna Staniszevska // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 278 (29 XI), dod. Kurier Powiatu Kwidzyńskiego, s. 7

Filia do likwidacji

Filia Gminnej Biblioteki Publicznej w **MYŚLICACH**, w gminie Stary Dzierżoń w powiecie sztumskim, zostanie zlikwidowana. Przyczyną jest spadające czytelnictwo, niewspółmiernie duże koszty wynajmu budynku, należącego do banku oraz wysokie koszty bieżącego utrzymania i koszty pracownicze. W placówce jest 9 tys. książek, z których korzysta tylko 227 czytelników wypożyczających rocznie około 4 tys. woluminów. W głównej siedzibie placówki jest ponad 14 tys. książek, zarejestrowanych jest 372 czytelników, a roczne wypożyczenia sięgają liczby 8,5 tys. wol.

Mieszkańcy czytają zbyt mało książek w porównaniu do ponoszonych kosztów, więc filia do likwidacji / Radosław Konczyński // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 261 (8 XI), dod. Powieś Sztum i Dzierżoń, s. 7

Nowocześnie i tradycyjnie

Zgodnie z planem inwestycyjnym na rok 2019 rozpoczęła się budowa nowoczesnej biblioteki w **STĘŻYCY** w powiecie kartuskim. Pierwszy etap prac obejmuje remont dotychczasowej siedziby placówki, która zostanie zaadaptowana na mieszkania komunalne. Budynek ten stanowić będzie jeden z elementów nowoczesnego, multimedialnego kompleksu obiektów o funkcji kulturalnej i edukacyjnej, nawiązujących do zabudowy historycznej.

Będzie biblioteka, ale najpierw mieszkania komunalne / Lucyna Puzdrowska // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 261 (8 XI), dod. Tygodnik Kartuszy, s. 5

Biblioteka przy parafii

Zakończyła się przebudowa zabytkowego XIX-wiecznego budynku przyparafialnego w **KIEŁPINIE** w powiecie kartuskim, który służy mieszkańcom jako biblioteka (filia Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Kartuzach) i świetlica wiejska.

Pierwszy rok na „piątkę” // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 278 (29 XI), dod. Tygodnik Kartuszy, s. 9

Lok@lnie i teatralnie

W Batyckiej Bibliotece Cyfrowej (www.bibliotekacyfrowa.eu) upublicznione zostały efekty projektu digitalizacyjnego „Lok@lnie i teatralnie”, realizowanego przez Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną w **GDAŃSKU** przy wsparciu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Główną część przedsięwzięcia stanowiła digitalizacja tygodników powiatowych dołączanych do „Dziennika Bałtyckiego”, które są głównym źródłem informacji o tym, co dzieje się w powiatach województwa. Na pewno znajdą tu coś dla siebie miłośnicy teatru. We współpracy z Teatrem Muzycznym w Gdyni i Miejską Biblioteką Publiczną w **SŁUPSKU** w BBC, w dwuwymiarowej technice, zaprezentowanych zostało 50 kostiumów i rekwizytów scenicznych stworzonych na potrzeby najpopularniejszych widowisk muzycznych teatru.

Tygodniki „Dziennika Bałtyckiego” złowione w sieci // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 272 (22 XI), dod. Trójmiasto, s. 19

Poezja jednak popularna

Rozstrzygnięty został Metropolitalny Konkurs Poetycki im. Aleksandra Klimiuka, zainicjowany w 2005 r. przez Bibliotekę Publiczną Gminy Pruszcz Gdański – filię w **STRASZYNIE**. Jury oceniało ponad 70 wierszy. Poziom był naprawdę wysoki, szczególnie w kategorii dorosłych – mówi Gabriela Szubstarska, przewodnicząca komisji konkursowej. (...) *Osiągnęliśmy jednak konsensus, by te właściwe miejsca wybrać. Była też jedna taka perełka, w kategorii do lat 11 [Zuzanna Ambroziak]. Jej wiersze brzmiały autentycznie. To było takie świeże, piękne i dziecięce.* (...)

Konkurs Poetycki im. Aleksandra Klimiuka rozstrzygnięty / Danuta Strzelecka // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 278 (29 XI), dod. Echo Pruszcza Gdańskiego, s. 11

Biblioteka, ruch i zdrowie

Nie tylko mieszkańcy dużych miast potrzebują więcej ruchu. Również na wsi istnieje potrzeba promowania zdrowego stylu życia. Temu miał służyć projekt Gminnej Biblioteki Publicznej w **BOBOWIE** w powiecie starogardzkim, zatytułowany „Spotkania dla zdrowia”. Przedsięwzięcie dofinansowano ze środków programu „Działaj Lokalnie” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii

w Polsce oraz Ośrodek Działaj Lokalnie w Nowej Wsi Rzecznzej.

W Bobowie dbają o zdrowie // *Gazeta Kociewska*. – 2019, nr 37 (11 IX), s. 12

Zasłużona bibliotekarka

Po prawie 40 latach pracy w Miejskiej Bibliotece Publicznej w **CZŁUCHOWIE** na emeryturę przeszła jej dyrektorka Maria Dąbrowska (na tym stanowisku blisko 28 lat). Jest dumna ze swoich oraz zespołu osiągnięć, takich jak zajęcie przez bibliotekę trzeciego miejsca w Polsce w rankingu bibliotek. Szczególnie mile wspomina wydarzenie sprzed wielu lat, kiedy burmistrz sprezentował bibliotece kolorowe ksero. Służy ono do dzisiaj. *Cale życie zawodowe poświęciłam się pracy, ale to lubiłam robić, to była moja pasja – oznajmiła pani Maria. – Gdyby tylko nie było tyle tej biurokracji... (...) Nie mamy kadrowej, sekretarki, wszystko musi robić dyrektor. A jest tego dużo. Czas na emeryturze pani Maria zamierza spędzać aktywnie. Planuje również nadrobić zaległości w lekturze, chociaż, jak zaznaczyła, starała się czytać codziennie.*

Nowym dyrektorem MBP w Człuchowie została Karolina Baranowska, dotychczas zajmująca się w bibliotece realizacją projektów komputerowych, szkoleniami, prowadzeniem strony internetowej, profilu na Facebooku oraz szeroko rozumianą promocją.

To była cudowna praca : tylko ta papierologia... / Beata Gliwka // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 173 (26 VII), dod. Dziennik Człuchowski, s. 2

Świat nowoczesnych technologii

W Bibliotece Miejsko-Powiatowej w **KWIDZYNIE** otwarto Multicentrum. Pracownie wypełnione zaawansowanymi technologicznie urządzeniami, służącymi edukacji mieszkańców, powstały w zmodernizowanym budynku dworca kolejowego – od niedawna siedzibie kwidzyńskiej ksiąźnicy. Multicentrum składa się z modułów tematycznych.

Multicentrum w bibliotece / Arkadiusz Kosiński // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 202 (30 VIII), dod. Kurier Powiatu Kwidzyńskiego, s. 4; Niezwykła edukacja w bibliotece // *Kurier Kwidzyński*. – 2019, nr 36 (4 IX), s. 10

Powrót książek

15 woluminów książek z biblioteki Uniwersytetu w Bremie trafiło we wrześniu 2019 r. do zbiorów bibliotecznych Politechniki **GDAŃSKIEJ**. Są to dzieła należące dawniej do Technische Hochschule

Danzig. W 1945 r. zostały wywiezione na Zachód w obawie przed zbliżającym się frontem. Obecnie odzyskano wydane w latach 30. XX w. opracowania poświęcone greckiej ceramice – tomy z serii „Corpus Vasorum Antiquorum” oraz 3-tomowe dzieło Aloyisa Hirta „Geschichte der Baukunst bei den Alten” z wielkoformatowymi tablicami przedstawiającymi plany i rzuty budowli antycznych. Książki poddano odkażeniu i udostępniono czytelnikom.

Uniwersytet w Bremie już w 2000 r. przekazał gdańskiej uczelni 750 egzemplarzy książek pochodzących z jej zbiorów. W Bibliotece Politechniki Gdańskiej powstała wówczas Pracownia Zbiorów Zabytkowych i Starych Druków.

Biblioteka Politechniki Gdańskiej odzyskuje księgozbiór / oprac. K.K. na podstawie materiałów Politechniki Gdańskiej // *Nasz Gdańsk*. – 2019, nr 11, s. 8, 13

Protest w Tczewie

TCZEWSKA filia Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Gdańsku nie jest pierwszą placówką tego typu w Polsce, która ulega likwidacji. Chociaż jej pracownicy starali się jak mogli o czytelników, ich liczba nie była imponująca. Ze zbiorów mogą bowiem korzystać wyłącznie pedagodzy, nauczyciele i studenci. Bezpośrednią przyczyną zamknięcia biblioteki był zły stan techniczny budynku będącego jej siedzibą. Obiekt dzierżawiony od Starostwa Powiatowego nie spełniał kryteriów bezpieczeństwa. Zabrakło środków na remont, nie udało się również pozyskać innego lokalu.

W międzyczasie zapadła decyzja o zamknięciu filii w pobliskim **STAROGARDZIE GDAŃSKIM**. Dzięki staraniom Małgorzaty Kłos, dyrektorki PBW w Gdańsku, otrzymano jednak nowy lokal, który pomieści książki z obu bibliotek. Pracownikom filii w Tczewie zagwarantowano możliwość podjęcia pracy w nowym miejscu. Dyrektor M. Kłos zachęca również tczewian do odwiedzania biblioteki w Starogardzie. Wybór się powiększył, bo scalono księgozbiory.

Z argumentacją dotyczącą umiarkowanego zainteresowania usługami Biblioteki Pedagogicznej w Tczewie nie zgadza się wielu miejscowych nauczycieli, bibliotekarzy i studentów. Nie podoba im się perspektywa dojazdów do Starogardu Gdańskiego. Pod listem protestacyjnym w tej sprawie podpisało się ok. 700 osób.

Likwidacja filii Biblioteki Pedagogicznej / Anna Muszyńska // *Gazeta Tczewska*. – 2019, nr 44 (30 X), s. 14; 700 osób przeciwko zamykaniu ksiąźnicy // *Gazeta Tczewska*. – 2019, nr 47 (20 XI), s. 10

Tczewskie inwestycje

MBP w **TCZEWIE** zmienia swoje oblicze. Wszystko za sprawą prowadzonych na szeroką skalę inwestycji budowlanych. W październiku 2018 r. oddano do użytku bibliotekę i świetlicę na osiedlu Górki. Niecały rok później zakończono remont filii na osiedlu Suchostrzygi. Jego koszt to ok. 150 tys. zł, z czego 60 tys. przeznaczono na nowe wyposażenie. Dużą inwestycją, wartą 4,2 mln zł jest modernizacja filii przy ul. Kościuszki 2. Właściwie powstał tam nowy budynek z piwnicami mogącymi pomieścić bogate zbiory archiwalne. W murach biblioteki komfortowe warunki znajdzie Sekcja Historii Miasta MBP w Tczewie. Zaplanowano również remont gmachu głównego MBP przy ul. Jarosława Dąbrowskiego. Najważniejszym zadaniem będzie wzmocnienie 170-letniej, zabytkowej konstrukcji. Prace są możliwe dzięki dofinansowaniu w ramach projektu ZIT „Miasto od-nowa – rewitalizacja Starego Miasta i Zatorza w Tczewie” współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014–2020.

Wyremontowano bibliotekę na Suchostrzygach! / (tomm) // *Gazeta Tczewska*. – 2019, nr 38 (18 IX), s. 14; Miejska Biblioteka Publiczna doczekała się nowej filii / Jagoda Kicka // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 220 (20 IX), dod. *Dziennik Tczewski*, s. 2; Kolejna filia Miejskiej Biblioteki Publicznej po remoncie / Małgorzata Mykowska // *Panorama Miasta*. – 2019, nr 8, s. 7; Coraz bliżej ukończenia nowej biblioteki / Wawrzyniec Mocny // *Gazeta Tczewska*. – 2019, nr 37 (11 IX), s. 9; Otwarcie nowej siedziby za pasem // *Gazeta Tczewska*. – 2019, nr 47 (20 XI), s. 11

Walka o przetrwanie bibliotek

Czy istniejąca ponad 400 lat księżnica, posiadająca unikalne zbiory historyczne może zostać zlikwidowana? Takie obawy mają pracownicy PAN Biblioteki **GDŃSKIEJ**. We wrześniu 2019 r. wstrzymano w niej zakup książek i czasopism. Trudna sytuacja placówki wynika ze spadających od 2014 r. dotacji od warszawskiej centrali Polskiej Akademii Nauk oraz braku zewnętrznych źródeł finansowania. Tymczasem rosną koszty utrzymania biblioteki. Jeśli nie znajdą się pieniądze na przegląd i homologację instalacji gaśniczej w nowym budynku (200 tys. zł), trzeba będzie wyłączyć go z użytkowania. Związkowcy z NSZZ „Solidarność” apelują o pomoc do władz państwowych, szukają

sponsorów (brakuje wsparcia ze strony dużych firm działających na Pomorzu), rozmawiają z prezesem PAN... Są pewne perspektywy, ale krytyczny może okazać się rok 2020. Instytucji PAN nie mogą utrzymywać samorządy. Ich pomoc jest jednak możliwa w zamian za konkretne, dodatkowe działania. Bibliotekarze nie tracą nadziei...

Kryzys w gdańskiej bibliotece PAN : placówce grozi likwidacja / Maciej Pietrzak // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 236 (9 X), s. 5; Ratunek dla Biblioteki PAN tylko w budżecie państwa? / Maciej Pietrzak // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 245 (19/20 X), s. 4; Co z biblioteką PAN? / Maciej Pietrzak // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 263 (12 XI), s. 6

Tczewska koalicja w rocznicę powrotu Pomorza do Polski

MBP w **TCZEWIE** otrzymała od MKiDN dofinansowanie w wysokości 18,5 tys. zł na realizację wystawy „Tczew 1920 – Droga do Niepodległej”. Dotację przyznano w ramach programu „Koalicje dla Niepodległej” (środki z Programu Wieloletniego Niepodległa na lata 2017–2022). Partnerami biblioteki byli Oddział Kociński Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego i Tczewski Klub Morsów „Przeręb”.

Wystawę tworzyły plansze z tekstem oraz starymi fotografiami i dokumentami odnoszącymi się do tych wydarzeń. Podczas wernisażu 14 listopada w Filii nr 3 MBP w Tczewie można było wysłuchać wykładu dr Przemysława Ruchlewskiego i dostać za darmo pamiątkowy katalog wystawy. Parę dni wcześniej w niecodzienny sposób promowano wystawę. Członkowie klubu „Przeręb” zaprosili do morsowania w wodach jeziora Damaszk.

Biblioteka otrzymała dofinansowanie z programu Niepodległa / oprac. (tomm) // *Gazeta Tczewska*. – 2019, nr 37 (11 IX), s. 9; Biblioteka otrzymała dofinansowanie z programu Niepodległa / Jagoda Kicka // *Dziennik Bałtycki*. – 2019, nr 214 (13 IX), dod. *Dziennik Tczewski*, s. 2; Biblioteka otrzymała dofinansowanie z programu Niepodległa // *Kurier Tczewski*. – 2019, nr 9 (25 IX), s. 10; Biblioteka otrzymała dofinansowanie // *Panorama Miasta*. – 2019, nr 8, s. 6; Nietypowa (lodowata) promocja wystawy / (tomm) // *Gazeta Tczewska*. – 2019, nr 46 (13 XI), s. 14; Tczew 1920 w drodze do Niepodległej // *Gazeta Tczewska*. – 2019, nr 47 (20 XI), s. 13

Wybór:

IWONA JOĆ-ADAMKOWICZ, GRZEGORZ GRZENKOWICZ
WiMBP im. Josepha Conrada Korzeniowskiego
w Gdańsku

WYJAZDY I INTEGRACJA

W KOLE STOWARZYSZENIA BIBLIOTEKARZY POLSKICH WOJEWÓDZKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ – KSIĄŻNICY KOPERNIKAŃSKIEJ

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich jest organizacją powszechnie znaną wśród ludzi związanych zawodowo z bibliotekarstwem. W literaturze przedmiotu można znaleźć szereg prac na temat działalności jej poszczególnych jednostek organizacyjnych. Niestety, spośród tych prac nie sposób doszukać się artykułów traktujących o działalności Koła Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, funkcjonującego przy Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu (dalej: WBP-KK). Warto zatem podjąć próbę zaprezentowania działalności tego Koła, koncentrując uwagę badawczą na kilku ostatnich latach, które dokumentują szereg ciekawych form jego aktywności.

Koło Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich funkcjonujące przy WBP-KK w Toruniu (dalej: Koło SBP), podobnie jak szereg innych tego typu organizacji w Polsce, działa na rzecz rozwoju lokalnego środowiska bibliotekarskiego. Działalność ta przez szereg lat istnienia Koła, w zależności od okoliczności, w różnym stopniu wspierała aktywnych zawodowo bibliotekarzy. Wypada uznać jednak, że przełomowy moment jego działalności nastąpił 27 listopada 2012 r., wraz z wyborem nowego Zarządu Koła. Powołano do Zarządu następujące osoby: przewodniczącą została Joanna Jeszke (Filia nr 7), sekretarzem Szymon Kiełpiński (obecnie Biblioteka Narodowa), a skarbnikiem Krystyna Konieczna (Dział Wydawnictw Ciągłych)¹. Osoby te z różnym stażem zawodowym oraz niezbyt du-

żym doświadczeniem w działaniu na rzecz organizacji przyjęły wyznaczone im stanowiska z nadzieją na aktywizowanie bibliotekarzy.

Sformułowano zasadnicze zadania, które należało podjąć. W pierwszej kolejności określono oczekiwania członków Koła SBP oraz kierunki działań umożliwiających ich realizację. Podstawowym założeniem nowego Zarządu było dążenie do ożywienia działalności Koła SBP na rzecz rozwoju zawodowego lokalnego środowiska bibliotekarskiego. Uznano, że w tym celu należy organizować wyjazdy studyjne bibliotekarzy z możliwością poznania funkcjonowania innych bibliotek. Wprawdzie bibliotekarze pracujący zawodowo często mieli możliwość korzystania z bogatej oferty szkoleń WBP-KK, jednak poza szkoleniami byli oni także zainteresowani możliwością wymiany doświadczeń zawodowych i poznania specyfiki pracy innych placówek bibliotecznych w ich naturalnym środowisku. Ponadto, oprócz nastawienia na stricte zawodowy rozwój bibliotekarzy, nowy Zarząd Koła SBP planował także podjąć starania zmierzające do integracji lokalnego środowiska, wykraczając poza sferę czysto zawodową.

Po sformułowaniu podstawowych zadań przystąpiono do organizowania pierwszego wyjazdu we wrześniu 2013 r. Pierwszy wyjazd szkoleniowy odbył się do dwóch bibliotek filialnych Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku. Najpierw uczestnicy wyjazdu odwiedzili Bibliotekę Oliwską z Oliwskim Klubem Kry-

minału. To właśnie ten Klub Kryminału stał się na tyle intrygujący, że skłonił do poznania tego miejsca. Bibliotekarki tam pracujące opowiedziały o specyficznym miejscu spotkań i klimacie, jaki tworzą spotykający się pasjonaci kryminału oraz współpracujący z nimi pisarze. Następnie uczestnicy odwiedzili bardzo nowoczesną bibliotekę, która mieści się w centrum handlowym – Bibliotekę Manhattan².

Wyjazd był niezwykle kształtujący, ponieważ z jednej strony – umożliwił poznanie organizacji pracy w bibliotece wyposażonej w nowoczesny sprzęt, którym chlubiła się Biblioteka Manhattan. Z drugiej strony – ekscytujące było również poznanie specyfiki funkcjonowania przy bibliotece w Oliwie klubu miłośników wybranego gatunku literatury. Na zakończenie pobytu w Gdańsku, odskocznią od tematów zawodowych, stało się zwiedzanie Muzeum Bursztynu w Gdańsku.

Uczestnicy wyjazdu byli zadowoleni, dlatego postanowiono organizować kolejne.

Po sukcesie pierwszego wyjazdu z udziałem bibliotekarzy Zarząd Koła SBP zaplanował następny we wrześniu 2014 r. Podobnie jak wcześniej, miała to być także nowoczesna biblioteka. Tym razem toruńscy bibliotekarze mieli odwiedzić Bibliotekę Planeta 11, która stanowi filię Miejskiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie. Wyjazd niestety nie doszedł do skutku z powodu niedostatecznej liczby zainteresowanych.

W następnym roku Zarząd Koła zaproponował poznanie Biblioteki Narodowej w Warszawie. Tym razem jako środek lokomocji wybrano pociąg. Zmniejszyło to ryzyko ograniczeń spowodowanych liczbą uczestników i kosztami poniesionymi z tytułu wyjazdu. W trakcie wielogodzinnego pobytu w Bibliotece Narodowej uczestnicy odwiedzili wiele interesujących miejsc, m.in. Czytelnię Kartograficzną, Czytelnię Muzyczną, Czytelnię Nagrań Dźwiękowych i Audiowizualnych oraz Informatorium.

Poza ogólnodostępnymi miejscami, odwiedzili również takie, które są niedostępne dla zwykłego użytkownika biblioteki, jak chociażby magazyny biblioteczne, Laboratorium Konserwatorskie oraz Pracownię Reprografii i Digitalizacji. W każdym z tych miejsc były osoby, które chętnie prezentowały to, czym zajmują się na co dzień w swojej pracy. Zwiedzenie tych wszystkich miejsc oraz poznanie specyfiki pracy wykonywanej w największej i najważniejszej w Polsce bibliotece okazało się niezwykle cennym doświadczeniem zawodowym. Było to szczególnie interesujące dla bibliotekarzy

pracujących w Bibliotece Głównej WBP-KK, którzy mogli skonfrontować z własną pracą. Po zakończonej wizycie w Bibliotece Narodowej uczestnicy wyjazdu zwiedzali także Muzeum Historii Żydów POLIN³.

Zarząd Koła stale pracował nad realizacją wytyczonych zadań, dlatego wyszukiwał kolejne atrakcyjne miejsca, warte poznania przez bibliotekarzy. Dlatego też wiosną 2016 r. zaproponowano wyjazd do Biblioteki Diecezjalnej im. Biskupa Jana Bernarda Szłagi w Pelplinie oraz Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku. Wyjazd zorganizowano w celu poznania bibliotek o odmiennym charakterze aniżeli wcześniej. Toruńscy bibliotekarze mieli sposobność zapoznania się ze specyfiką funkcjonowania biblioteki, która jest powiązana ze strukturą kościelną. W bibliotece, poza tradycyjnymi książkami o wybranej tematyce oraz cennymi starodrukami, znajdowały się również zbiory, których nie sposób znaleźć w bibliotekach publicznych. Są to książki metrykalne, które stanowią cenne zbiory archiwalne. Uczestnicy wyjazdu byli pod dużym wrażeniem, mając możliwość zobaczenia takich ksiąg. Przy okazji pobytu w Pelplinie bibliotekarze zwiedzili również Bazylikę Katedralną Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny oraz Muzeum Diecezjalne⁴.

Kolejny etap wyjazdu stanowiła Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku. Uczestnicy zwiedzili budynek, poznali różne katalogi biblioteki oraz zobaczyli część znajdujących się tam zbiorów. Ponadto pracujący tam bibliotekarze opowiedzieli o specyfice pracy naukowej, związanej chociażby z przygotowaniem oraz organizacją wystaw. W rezultacie w czasie tego wyjazdu bibliotekarze zyskali wiedzę w zakresie pracy w bibliotekach naukowych i kościelnych⁵.

W drodze powrotnej postanowiono zatrzymać się w Sopocie, aby skorzystać ze słonecznej kwietniowej pogody. Wobec wielu zapytań i prośb pracowników WBP-KK, Zarząd Koła postanowił powtórzyć wyjazd, jednakże druga tura ze względów organizacyjnych objęła tylko Bibliotekę Diecezjalną w Pelplinie.

Oprócz wyjazdów studyjnych dla bibliotekarzy w celu poznania praktycznych rozwiązań organizacyjnych pracy bibliotecznej, Zarząd Koła realizował również działania integracyjne. Polegały one głównie na organizowaniu corocznych spotkań przy okazji Dnia Bibliotekarza. Spotkania najczęściej odbywały się poza instytucją, w plenerze. Pierwsze tego rodzaju spotkanie w 2013 r. miało miejsce w Gospodarstwie Agroturystycz-

nym Państwa Ciuruś w Kaszczorku. Kolejne – dwa lata z rzędu w 2014 i 2015 r. – odbywały się na terenie Campingu TRAMP⁶. Wszystko przebiegało w przyjemnej atmosferze.

Ostatnie spotkanie z udziałem Zarządu Koła SBP w tym składzie, z okazji obchodów Dnia Bibliotekarza, odbyło się w gmachu Biblioteki Głównej WBP-KK. W trakcie spotkania uczestnicy oglądali prezentację multimedialną przygotowaną przez Mariusza Balcerka (wieloosobowe stanowisko ds. współpracy naukowej i upowszechniania wiedzy), z archiwalnymi zdjęciami zgromadzonymi przez lata w instytucji⁷.

Ponadto Zarząd Koła SBP przy współudziale Justyny Gierszewskiej (Dział Zbiorów Specjalnych) dwukrotnie zaprosił pracowników WBP-KK do zwiedzania zabytków Torunia. Realizacją zajęła się J. Gierszewska, która jest toruńskim przewodnikiem i miłośnikiem kultury japońskiej. W 2014 r. poprowadziła bibliotekarzy *Śladami Mikołaja Kopernika* po toruńskiej starówce, natomiast w 2015 r. zajęła się prezentacją Kamienicy pod Gwiazdą, w której mieści się Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu⁸.

Tak oto minął czteroletni okres działalności Zarządu Koła. 18 stycznia 2018 r., zgodnie z obowiązującymi przepisami, odbyło się zebranie sprawozdawczo-odbiorcze, w trakcie którego podsumowano dotychczasową działalność Koła SBP. Uczestnicy zebrania niezwykle pozytywnie ocenili wszystkie dotychczas realizowane przedsięwzięcia i wyrazili nadzieję na ich kontynuację. Opinia ta przełożyła się na wybór osób tworzących Zarząd Koła na kolejną kadencję. Skład Zarządu pozostał niemalże ten sam, który był dotychczas, mianowicie przewodniczącą została Joanna Jeszke, sekretarzem Aleksandra Martini-Surman (Dział Opracowania), a skarbnikiem Krystyna Konieczna⁹.

Pierwszą z takich inicjatyw podjęto już 31 marca 2017 r. Toruńscy bibliotekarze pojechali do Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu. Kilka lat wcześniej, część z nich była już w bibliotece, ale w międzyczasie biblioteka została rozbudowana. Zachętą do ponownego odwiedzenia tego miejsca stały się zamieszczone w sieci foto-relacje z rozbudowy obiektu oraz pochlebne recenzje na temat nowych przestrzeni bibliotecznych. Zaciekało to toruńian na tyle, że postanowili odwiedzić bibliotekę ponownie¹⁰.

Do zabytkowego budynku, który był zwiedzany podczas wcześniejszej wyprawy, została dobudowana nowoczesna część. W tej części bibliotekarze zobaczyli nowocześnie zaaranżowane przestrzenie

z dużą ilością zieleni i przeszkleń zewnętrznych. Dzięki temu w pomieszczeniach było bardzo jasno, a dodatkowo można było podziwiać otoczenie biblioteki. Jedną z atrakcji zewnętrznych stanowił mural widoczny z okien biblioteki. W nowej przestrzeni bibliotecznej uczestnicy wyjazdu oglądali znajdującą się tam: Czytelnię, Czytelnię Czasopism, Księgozbiór z wolnym dostępem, Wypożyczalnię oraz pomieszczenia magazynowe dla książek. Na parterze, z oddzielnym wejściem, wydzielono agendę dla najmłodszych użytkowników biblioteki. Zostało to specjalnie zaplanowane z myślą o dogodnym dostępie dla rodziców przywożących dzieci w wózkach. Cały projekt architektoniczny budynku oraz jego nowoczesne wyposażenie zrobiły niebywale imponujące wrażenie na odwiedzających.

Kontynuacją wyprawy, było zwiedzanie Pałacu w Rogalinie, w którym mieszkał założyciel zwiedzanej wcześniej Biblioteki Raczyńskich, hrabia Edward Raczyński.

Po zobaczeniu kilku nowoczesnych bibliotek w Polsce Zarząd Koła, niejako dla odmiany, proponował wyjazd bibliotekarzy do pobliskiej Bydgoszczy. WBP-KK w Toruniu od lat współpracuje z bydgoskimi bibliotekami. Biblioteki wspólnie, w ramach katalogowania kooperatywnego, tworzą Kujawsko-Pomorski Katalog Bibliotek Samorządowych. Pracownicy obu placówek współpracują tylko w sieci i nie mają innych okazji do spotkań, poza wspólnymi szkoleniami. Uznano zatem, że wizyta w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. dra W. Bełzy będzie swoistą formą integracji pracowników obu instytucji. Ponadto wyjazd umożliwi również poznanie środowiska i organizacji codziennej pracy tej instytucji¹¹.

Dzięki wyjazdowi udało się zobaczyć niemalże całą bibliotekę oraz poznać interesujące projekty realizowane przez nią, jak chociażby: Letnia Czytelnia Plenerowa, Projektor – filmy na strychu oraz Wypożyczalnia Fabula. Wyjazd, choć niezbyt odległy, okazał się bardzo inspirujący. Ponadto była to niezwykle okazja osobistego spotkania bibliotekarzy obu instytucji po długich latach współpracy.

Po wizycie w bibliotece uczestnicy wyjazdu, tradycyjnie już w ramach odskoczni od tematów zawodowych, odwiedzili znajdujące się nieopodal od biblioteki, Muzeum Mydła i Historii Brudu. Natomiast w drodze powrotnej bibliotekarze zwiedzili Pałac w Ostromecku.

Po wyjeździe do Bydgoszczy bibliotekarze czuli jeszcze niedosyt w zakresie kontaktów z innymi instytucjami, tak też zrodził się pomysł kolejnego

wyjazdu. Co prawda wywołało to pewne obawy Zarządu co do frekwencji, ale pomimo tego udało się zebrać odpowiednią liczbę osób zainteresowanych, aby pojechać w październiku do biblioteki Stacja Kultura, filii Miejskiej Biblioteki Publicznej im. F. Ceynowy w Rumi. Biblioteka ta przyciąga bibliotekarzy z całej Polski, ponieważ w 2016 r. otrzymała miano najpiękniejszej biblioteki na świecie¹². Powstała ona w budynku dawnego dworca kolejki. Wnętrze budynku zostało tak zaprojektowane, iż robi imponujące wrażenie. W czasie zwiedzania i podziwiania wnętrza, bibliotekarze dowiedzieli się wiele na temat działalności i współpracy tej instytucji z różnymi lokalnymi organizacjami. Szczególną atrakcją biblioteki była nietypowa oferta, mianowicie warsztaty tworzenia komiksów. Zajęcia prowadził współpracujący z instytucją profesjonalista. Biblioteka z całym wystrojem i aranżacją przestrzeni jest magicznym miejscem, które odwiedzają chętnie użytkownicy, a także zaintrygowani bibliotekarze z całej Polski¹³.

Z Rumi toruńscy bibliotekarze przejechali do Gdańska, aby zobaczyć kolejną nietuzinkową bibliotekę, mianowicie Filię Gdańską przy ul. Mariackiej Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej. Filia charakteryzuje się specyfiką posiadanego księgozbioru. Oferuje on głównie publikacje z zakresu historii Pomorza i Gdańska, a także beletrystykę autorstwa lokalnych pisarzy. Uwagę odwiedzających przykuwa również historyczna stylistyka wnętrza biblioteki oraz kameralna lokalizacja w centrum miasta, dlatego odwiedza ją sporo turystów zwiedzających okolice. Wszystko, co udało się zobaczyć w tym oryginalnym miej-

scu, tworzy spójną całość i znacznie różniło się od dotychczas odwiedzanych przez bibliotekarzy WBP-KK, dlatego wywarło niezwykle niezarte wrażenie na zwiedzających¹⁴.

Po tym wyjeździe członkowie Zarządu Koła wspólnie doszli do wniosku, że dotychczas odwiedzano głównie biblioteki mieszczące się na Wybrzeżu. Zatem nadszedł czas, aby zmienić nieco kierunek wyjazdów i spróbować wyszukać interesujące biblioteki zlokalizowane w innej części Polski. Zasadniczym ograniczeniem w realizacji tego zamierzenia była odległość, ponieważ rozważano głównie wyjazdy jednodniowe. Wobec takich założeń, członkowie Zarządu bacznie śledzili najnowsze informacje na temat pojawiających się intrygujących miejsc na mapie bibliotekarskiej, które warto byłoby jeszcze zobaczyć.

Właściwie już wiosną 2019 r. ustalono, że kolejny wyjazd odbędzie się jesienią do dwóch bibliotek: Biblioteki Otwarłej i Biblioteki Dygresji w Łodzi, które są filiami Miejskiej Biblioteki Publicznej. Zgodnie z planem, wyjazd odbył się we wrześniu. Obie biblioteki zasługiwały na zwiedzanie, ponieważ jedna z nich niedawno powstała, a druga została odremontowana i wyposażona. Księgozbiory obu bibliotek dostosowano do bieżących potrzeb czytelników. Bibliotekarki tam pracujące opowiadały o dużej weryfikacji posiadanego księgozbioru, z którego wyselekcjonowano najbardziej poczytne pozycje. Wszystko zostało przeprowadzone tak, aby realizować oczekiwania i wciąż zmieniające się potrzeby użytkowników. Dodatkowym atutem tych miejsc jest ich przytulny wystrój, który zachęca do odwiedzin. Już po krótkim pobycie moż-

na się było zorientować, że są to miejsca niezwykle przyjaźnie odbierane przez użytkowników. Ciekawostką Biblioteki Otwarłej było to, że oprócz pomieszczeń do prac grupowych, oddzielne pomieszczenie przeznaczone do swobodnej nauki indywidualnej. Użytkownicy mogli rezerwować to pomieszczenie w celu wspólnej nauki dwóch, bądź trzech osób¹⁵.

W czasie pobytu w Łodzi udało się również spacerując zobaczyć kilka ciekawych historycznie miejsc, a także posłuchać o nich. Jedna

Wycieczka do Łodzi
Fot. Tomasz Dorawa

z uczestniczek wyjazdu – Paulina Jakubanis (Filia nr 3) – miłośniczka tego miasta opowiedziała o nim wiele interesujących rzeczy.

Poza wyjazdami o charakterze stricte zawodowym Zarząd Koła SBP nadal organizował coroczne spotkania integracyjne dla pracowników bibliotekarzy. Zwyczajowo spotkania te odbywały się przy okazji obchodów Dnia Bibliotekarza. W 2017 r. spotkanie takie odbyło się w Centrum Sportu i Rekreacji OLENDER w Wielkiej Nieszawce¹⁶. W 2018 r. pracownicy tradycyjnie spotkali się przy ognisku na Campingu TRAMP¹⁷. Natomiast w 2019 r. obchody Dnia Bibliotekarza odbyły się w Centrum Kultury Zamek Krzyżacki. Spotkanie przebiegało w wesołej atmosferze i malowniczej scenerii¹⁸.

Ponadto warto wspomnieć, że w 2017 r. zorganizowano także wystawę z fotografiami pracowników biblioteki. Wzbudziło to szereg sentymentalnych wspomnień i refleksji, zwłaszcza wśród długoletnich pracowników¹⁹. Natomiast w 2018 r., dzięki zaproszeniu Koła SBP działającego przy Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej im. ks. F. K. Malinowskiego w Golubiu-Dobrzyniu, toruńscy bibliotekarze zwiedzili Zamek Golubski oraz Ośrodek Chopinowski w Szafarni²⁰.

Kończąc rozważania związane z działalnością ostatnich lat Koła SBP przy WBP-KK w Toruniu należy dokonać podsumowań. Przede wszystkim trzeba stwierdzić, że ówczesny Zarząd wyznaczył nowe kierunki działalności Koła SBP, stawiając głównie na rozwój zawodowy i integrację pracowników biblioteki. W związku z tym, początkowo przynajmniej raz w roku, a później nawet i częściej, organizowano wyjazdy o charakterze szkoleniowym. Podczas wyjazdów bibliotekarze poznawali pracę bibliotekarzy różnych typów bibliotek w ich naturalnym środowisku. Wyjazdy są nie do przecenienia, ponieważ pozwoliły uczestnikom wyrobić sobie spojrzenie na pracę zawodową, a także miały charakter inspiracyjny i stymulujący. Dodatkowo umożliwiły nawiązywanie nowych kontaktów zawodowych ułatwiających dalszą współpracę.

Kolejnym elementem, wpisującym się na stałe w działalność Koła, stały się obchody Dnia Bibliotekarza. Początkowo nieśmiała inicjatywa przerodziła się w coroczną tradycję, co prawda o charakterze mniej oficjalnym, ale niezwykle przyjemnym.

Wszystkie te działania, oprócz walorów poznawczych, mają również charakter integracyjny.

Spotkania i wyjazdy pozwoliły nawiązać nowe lub pogłębić istniejące relacje pracowników WBP-KK, co przełożyło się na pracę zawodową.

Wobec zbliżających się zmian, związanych ze składem personalnym Zarządu Koła, można tylko wyrazić nadzieję, że dotychczasowe inicjatywy będą kontynuowane, a kolejni członkowie Zarządu będą równie zaangażowani dzięki wzajemnemu wspieraniu się.

KRYSTYNA KONIECZNA

Wojewódzka Biblioteka Publiczna –
Książnica Kopernikańska w Toruniu

PRZYPISY

- ¹ Protokół z zebrania sprawozdawczo-wyborczego Koła Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu odbytego w dniu 27 listopada 2012 r.
- ² Sprawozdanie z działalności Koła SBP przy WBP – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu za 2013 r.
- ³ Sprawozdanie z działalności Koła SBP przy WBP – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu za 2015 r.
- ⁴ Odwiedziny w bibliotekach w Pelplinie i Gdańsku. W: INFORMATORIUM, Blog Działu Informacyjno-Bibliograficznego Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu [online] 31 maja 2016 [dostęp: 30 października 2019]. Dostępny w WWW: <http://informatorium.książnica.torun.pl/odwiedziny-bibliotekach-pelplinie-gdansk/>.
- ⁵ Ibidem.
- ⁶ Sprawozdanie z działalności..., 2013 r., 2014 r., 2015 r.
- ⁷ Z autopsji – uczestnictwo w spotkaniach.
- ⁸ Sprawozdanie z działalności ..., 2014 r., 2015 r.
- ⁹ Sprawozdanie z zebrania sprawozdawczo-wyborczego Koła SBP przy WBP-KK w Toruniu odbytego w dniu 18 stycznia 2017 r.
- ¹⁰ Sprawozdanie z działalności Koła SBP przy WBP – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu za 2017 r.
- ¹¹ Sprawozdanie z działalności Koła SBP przy WBP – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu za 2018 r.
- ¹² Stacja Kultura Biblioteka Rumia [online] [dostęp: 12 listopada 2019]. Dostępny w WWW: <http://www.bibliotekarumia.pl/nagrody/>.
- ¹³ Sprawozdanie z działalności ... 2018 r.
- ¹⁴ Ibidem.
- ¹⁵ Z autopsji – uczestnictwo w spotkaniach.
- ¹⁶ Sprawozdanie z działalności ... 2017 r.
- ¹⁷ Sprawozdanie z działalności ... 2018 r.
- ¹⁸ Z autopsji – uczestnictwo w spotkaniach.
- ¹⁹ Sprawozdanie z działalności ... 2017 r.
- ²⁰ Sprawozdanie z działalności ... 2018 r.

12. FORUM MŁODYCH BIBLIOTEKARZY

W dniach 12-13 września 2019 r. odbyło się w Poznaniu 12. Forum Młodych Bibliotekarzy (FMB). Forum zostało zorganizowane przy współudziale kilku poznańskich bibliotek: Biblioteki Uniwersyteckiej, Biblioteki Politechniki Poznańskiej, Biblioteki Raczyńskich, Biblioteki Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego, Publicznej Biblioteki Pedagogicznej, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury oraz Biblioteki Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu oraz Zarządu Głównego SBP.

Konferencji przyświecało hasło „**Bibliotekarz DO POZNANIA**”. Ta celowa gra słów zachęciła do przyjazdu do stolicy Wielkopolski ponad 100 uczestników, w tym także grupę bibliotekarzy z Ukrainy.

Uroczyste otwarcie 12. FMB odbyło się w Collegium Minus Uniwersytetu im. A. Mickiewicza, gdzie miały także miejsce dwie pierwsze sesje Forum.

Sesję I poprowadziła Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska, przewodnicząca SBP. Miała ona charakter inauguracyjny. Referat wprowadzający wygłosiła dr Bożena Jaskowska, dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego, pt. *Zawód? Bibliotekarz. Pasja? Rozwój*, który stał się inspiracją dla kolejnych wystąpień. O mężczyznach w bibliotece opowiedział nam w swoim wystąpieniu *Męskie czytanie, czyli jak przyciągnąć mężczyzn do biblioteki* Marcin Skrabka z GoodBooks. Magdalena Bzdawka i Magdalena Rusnok z WBPiCAK w Poznaniu opowiedziały o projekcie *Biblioteka Pomysłów – bibliotekarz badaczem, architektem, rzecznikiem, animatorem*. Sesja pierwsza to także wystąpienia sponsorów: Agnieszki Pieniążek z MAK+ i Macieja Dziubeckiego z Aleph Polska. Na zakończenie części pierwszej zaplanowano

wręczenie nagród dla laureatów konkursów organizowanych przez SBP.

Sesję II prowadziła dr Małgorzata Dąbrowicz, dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. Sesję rozpoczął Roman Wojciechowski, dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sopocie, który przedstawił prezentację „Biblioteka: magazyn książek – czy remiza strażacka?”. W tej sesji mogliśmy także usłyszeć Agnieszkę Borkiewicz, dyrektor Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Jarocin, która podzieliła się refleksjami odnośnie funkcjonowania biblioteki przejmującej rolę domu kultury *Biblioteka a dom kultury*. O idei *Zero Waste w życiu codziennym i bibliotece* przekonywały Sylwia Luszowska i Karolina Justyna z Biblioteki Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie. Marta Stawska-Puchalska z Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu opowiedziała o ogrodach i bibliotekach prezentując swój referat *Biblioteka i ogród – organiczne przymierze nauki i natury*. Także w tej sesji nie zabrakło wystąpień sponsorów: Marcina Mystkowskiego z MOL sp. z o.o., Piotra Marcinkowskiego z Bona Soft, Patryka Wesołowskiego z Sygnity Business Solutions S.A. i Zbigniewa Jana Mellera z PWN IBUK Libra.

Po referatach przyszła kolej na warsztaty, które odbyły się, z racji ich ilości, aż w trzech lokalizacjach:

- w Sali Senatu Collegium Minus UAM Piotr Marcinkowski przeprowadził warsztat „Jak rozmawiać ze sponsorami?”;
- w Bibliotece Wyższej Szkoły Bankowej odbyły się warsztaty: Pawła Pioterka „Rozwiązywanie konfliktów”, „Konkluzje biblioteczne związane z obsługą osób niepełnosprawnych” prowadzony przez dr Katarzynę Lis i Magdalenę Musielę oraz „Rozpoznaj się w książce – trochę teoretyczne

i bardzo praktyczne zajęcia o picturebookach”, na który zaprosiła Ewa Anna Cywińska;

- w Bibliotece Uniwersyteckiej nastąpiła kumulacja zajęć warsztatowych. „Coachingowy warsztat rozwojowy” poprowadziła dr Małgorzata Dąbrowicz. „Kolekcjonowanie pasji, czy pasja do kolekcji. Liberatura w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu” warsztat, podczas którego można było niemalże posmakować książkę, zaproponowała Agnieszka Rybarczyk. Karol Baranowski w trakcie prowadzonych przez siebie zajęć „Wirtualna rzeczywistość w bibliotece. Jak przyciągać do biblioteki nieczytających dzięki narzędziom VR” pokazał jak wykorzystać wszechobecne telefony komórkowe. O tym „Skąd wziąć kasę?” opowiedziała Justyna Daniel-Korzyński.

Późne czwartkowe popołudnie to drugi blok zajęć warsztatowych, które odbywały się już tylko i wyłącznie w gmachu Biblioteki Uniwersyteckiej. Małgorzata Śwędrowska to „Biblioteka pachnąca wrażeniami – sposoby na zorganizowanie spotkania czytelniczego z najmłodszymi”, podczas gdy „Warsztaty iluzji ruchu – XIX-wieczne zabawki optyczne tłem wypraw Aleksandra Doby” prowadziła Karolina Agnieszka Glasner. Warsztaty „Grywalizacja a upowszechnianie czytelnictwa” poprowadził Piotr Szeligowski. „Najcenniejsze z cennych – średniowieczne rękopisy, inkunabuły i stare druki w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej” przedstawili zainteresowanym dr Alicja Szulc i Jakub Łukaszewski.

Pierwszy dzień 12. Forum Młodych Bibliotekarzy, obfitujący w różnorodność warsztatów, zwińczyła uroczysta kolacja, którą uświetniło przedstawienie w wykonaniu aktorów poznańskiego Asz. Teatru.

Drugiego dnia uczestnicy zostali zaproszeni do Politechniki Poznańskiej, gdzie Małgorzata Furgał, dyrektor Biblioteki Politechniki Poznańskiej, poprowadziła III sesję. O działalności Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie, w tym o uruchomieniu radia Rajska opowiedziały Kinga Więclawska i Patrycja Dziecic w prezentacji „#bibliotekawychodzinapole”. „Biblioteka z dymkiem” – o komiksach i nie tylko opowiedział Aleksander Gniot z Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. O swoich doświadczeniach w wystąpieniu „Rosjoznawca w bibliotece” mówiła Olga Smolec-Kmoch z Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gorzowie Wielkopolskim. Efektem prowadzonych badań nad najstarszymi rodzinami Nowego Tomysła podzielił się z nami Damian Rożek-Pawłowski z Biblioteki Uniwersy-

teckiej w Poznaniu, przedstawiając cykl wydawniczy „Sagi nowotomyskich rodów”. Agnieszka Jarolewska z CDN PBP w Koninie opowiedziała o „Gamifikacji lekturowej”. Grzegorz Szczypa z Biblioteki Głównej UMSG w Lublinie zapoznał nas ze zmieniającą się rolą Oddziału Informacji Naukowej na przykładzie kierowanej przez niego jednostki. Na zakończenie tej części wystąpiła Gabriela Dul z Instytutu Książki, która przedstawiła najnowszą akcję w ramach projektu Mała Książka – Wielki Człowiek.

Dzień drugi Forum to także warsztaty, a w nich:

- o tym „Jak aplikować na stanowisko dyrektora biblioteki?” na prowadzonych przez siebie zajęciach mówiła prof. UG dr hab. Maja Wojciechowska. Alina Łysak pokazała jak poprowadzić „Nowoczesne lekcje biblioteczne, czyli jak nauczyć korzystania ze słownika przy użyciu gry mobilnej”. W nietypowy sposób, bo nie sama a z przedstawicielami komitetu organizacyjnego, Katarzyna Marszałek przekazała informacje, jak nie dać się zwariować a zrobić coś fajnego, organizując na przykład Forum Młodych Bibliotekarzy, podczas warsztatu „W tym szaleństwie jest metoda – o organizacji projektów”. Uczestnicy zajęć prowadzonych przez Wiktora Marszałka „(Z)inny papier... Czasopisma, książki tzw. trzeciego obiegu. Przegląd prasy podziemnej i niezależnej”, mogli sami zrobić swój pierwszy ZIN. O finansach można było dowiedzieć się od Sandry Szczepanowskiej w trakcie zajęć „Tworzenie projektów dotacyjnych – co, gdzie, jak, dlaczego?”. O teatrze kamishibai można było dowiedzieć się od Katarzyny Wilczkowskiej podczas prowadzonego przez nią warsztatu „Moja historia w teatryku”;

- „Jak zorganizować żywą bibliotekę” omówiły Ewelina Kubasik i Lidia Leśna. Z użyciem różnych kolorowych przedmiotów Sylwia Mróz i Małgorzata Klimek pokazały muzyczne animacje dla każdej grupy wiekowej podczas „Bum bum rurkowego grania”. Karolina Bartosz natomiast zaprezentowała „Programowanie online, czyli Ozoboty w bibliotece”.

Ostatnią, IV sesję poprowadziła Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska. O międzynarodowej współpracy bibliotekarzy i ONZ opowiedziała Magdalena Gomułka z Biblioteki Śląskiej. Pracę bibliotekarzy na Ukrainie przybliżyła nam jedna z uczestniczek zza naszej wschodniej granicy – Tetiana Borysova w wystąpieniu *Young professionals in Ukrainian libraries science*. Oficjalną część 12. Forum Młodych Bibliotekarzy zamknął dr hab. Artur Jazdon przedstawiając „możliwe lub nie wizje kierunków

rozwoju bibliotek” w swoim wystąpieniu „Czterdzieści lat nie minie...”.

Tym, którym się chciało, jak i tym, którzy oczekiwali na podróż powrotną do domu, zaproponowano wycieczkę po Poznaniu, której dodatkową atrakcją był ulewny deszcz.

W trakcie Forum, jak i po, jako organizatorzy otrzymaliśmy wiele ciepłych i miłych słów, w tym także tych z gratulacjami. Cieszymy się, że udało

nam się zorganizować coś, na co z chęcią przyjechali młodzi ludzie, młodzi nie tylko wiekiem, ale doświadczeniem, czy młodzi duchem.

Dziękujemy wszystkim za przybycie i... zapraszamy na kolejne, 13. Forum Młodych Bibliotekarzy.

KATARZYNA MARSZAŁEK

Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu

►► W KILKU SŁOWACH

BIBLIOTEKA PUBLICZNA GMINY GRODZISK MAZOWIECKI NAGRODZONA W KONKURSIE INNOWACYJNY SAMORZĄD 2020

W Ministerstwie Rozwoju wręczono nagrody w konkursie Innowacyjny Samorząd 2020, organizowanym przez Serwis Samorządowy Polskiej Agencji Prasowej. Konkurs miał na celu promocję szeroko pojętych innowacji wdrażanych przez jednostki samorządu terytorialnego, opartych na nowoczesnych technologiach.

Główną nagrodę, w kategorii gmina miejsko-wiejska, otrzymała Biblioteka Publiczna Gminy Grodzisk Mazowiecki za projekt „Innowacyjna biblioteka XXI wieku”.

To ogromny sukces instytucji kultury, która wygrała w konkursie niebranżowym, rywalizując z projektami ekologicznymi, związanymi z pozyskiwaniem energii, czy strefy komunikacji. Kapituła konkursu doceniła wkład Biblioteki w kształtowanie postaw obywatelskich i ułatwianie dostępu do kultury poprzez nowoczesne technologie, np. książkomat.

Do konkursu zgłoszono 304 projekty, które nadesłało 181 jednostek samorządu terytorialnego.

Źródło: www.sbp.pl

PRAWO BIBLIOTECZNE

NOWE PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

1 stycznia 2021 r. zacznie obowiązywać nowe Prawo zamówień publicznych (ustawa z 11 września 2019 r. – Dz. U. z 2019 r. poz. 2019), zwana dalej „nową ustawą”. Regulacja ta zastąpi aktualnie obowiązujące Prawo zamówień publicznych, czyli ustawę z 29 stycznia 2004 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843), zwaną dalej „obecną ustawą”.

Poniżej zasygnalizowane zostaną wybrane aspekty przedmiotowej zmiany w trzech obszarach:

- 1) zakresu zastosowania Prawa zamówień publicznych w kontekście wartościowym,
- 2) przepisów uwzględniających specyfikę działalności kulturalnej, w tym bibliotek oraz
- 3) zasad przejściowych, związanych ze stosowaniem obecnych i nowych przepisów.

ZMIANY DOTYCZĄCE BAGATELNOŚCI ZAMÓWIEŃ

W obecnej ustawie próg wartościowy, określający zakres jej zastosowania, wynosi 30 tys. euro. Art. 4 pkt 8 obecnej ustawy stanowi, że nie stosuje się jej do zamówień i konkursów, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 tys. euro.

W nowej ustawie zakres tej wartościowej bagatelności został zmieniony w dwóch aspektach.

Po pierwsze, jeżeli chodzi o podstawowy zakres zamówień publicznych, próg bagatelności został ustalony na poziomie 130 tys. zł. Jest to nie tylko zmiana samej wartości przedmiotowego progu, ale także jego odniesienia, którym zgodnie z nową ustawą ma być stawka określona w złotych. Wynika to z art. 2 ust. 1 pkt 1 nowej ustawy, któ-

ry przewiduje, że przepisy tej ustawy stosuje się do udzielania przez publicznych zamawiających zamówień klasycznych oraz organizowania konkursów, których wartość jest równa lub przekracza kwotę 130 tys. złotych.

Co do zasady biblioteki mają status zamawiających publicznych w tym rozumieniu, gdyż nowa ustawa w art. 4 do zamawiających publicznych zalicza m.in. jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy o finansach publicznych, czyli m.in. samorządowe instytucje kultury, w formule których działają samorządowe biblioteki publiczne oraz jednostki budżetowe, którymi są m.in. publiczne szkoły.

Po drugie, art. 2 ust. 2 nowej ustawy przewiduje w powyższym wyłączeniu istotny wyłom. Zgodnie z tym przepisem, do udzielania zamówień klasycznych, których wartość, bez podatku od towarów i usług, dotycząca jednorazowego zakupu, jest mniejsza niż 130 tys. złotych, nie mniejsza jednak niż 50 tys. złotych, zwanych dalej „zamówieniami bagatelnymi”, udzielanych przez zamawiających publicznych, stosuje się przepisy art. 82, art. 267 ust. 1 i ust. 2 pkt 9, art. 268, art. 269 ust. 1, art. 271 ust. 1-3 oraz art. 272.

Przepisy, powołane w art. 2 ust. 2 nowej ustawy, dotyczą obowiązków zamawiających publicznych w dwóch obszarach, tzn. sprawozdawczości

oraz zamieszczania ogłoszeń. Na przykład art. 82 nowej ustawy stanowi, że zamawiający sporządza roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach, w tym m.in. o zamówieniach klasycznych, których wartość jest mniejsza niż 130 tys. złotych.

Z kolei z art. 267 ust. 1 i ust. 2 pkt 9 nowej ustawy wynika, że w Biuletynie Zamówień Publicznych, udostępnianym na stronach portalu internetowego Urzędu Zamówień Publicznych, będzie obowiązek zamieszczania także ogłoszeń o zamówieniach bagatelnych.

W związku z powyższym zauważyć należy, że po wejściu w życie nowej ustawy zamówienia publiczne co do zasady, biorąc pod uwagę aspekt ich bagatelności, będzie można zróżnicować na trzy następujące zakresy:

1) zamówienia, których wartość jest mniejsza niż 50 tys. złotych, do których nowa ustawa nie będzie miała zastosowania,

2) zamówienia bagatelne w rozumieniu nowej ustawy, o wartości nie mniejszej niż 50 tys., ale jednocześnie nie większej niż 130 tys. złotych, czyli zamówienia w przedziale 50 tys. – 130 tys. zł, do których przepisy nowej ustawy będą miały zastosowanie w ograniczonym zakresie, określonym w jej art. 2 ust. 2 oraz

3) zamówienia pozostałe, czyli o wartości 130 tys. złotych lub wyższej, do których co do zasady przepisy nowej ustawy będą miały zastosowanie.

WYŁĄCZENIA DOTYCZĄCE ZAMÓWIEŃ NIEBAGATELNYCH

Zestawienie odpowiednich przepisów obecnej i nowej ustawy prowadzi do wniosku, że co do zasady zostaną utrzymane wyjątki odnośnie do wymogu stosowania Prawa zamówień publicznych dotyczące m.in. niektórych zamówień z zakresu kultury, mimo że wartość tych zamówień przekracza próg bagatelności, czyli jest nie mniejsza niż odpowiednio równowartość 30 tys. euro albo 130 tys. złotych.

Wśród wyjątków tych wskazane zostały m.in. zakupy biblioteczne. Obecna ustawa w art. 4d ust. 1 pkt 2 i 4 stanowi, że nie stosuje się jej do zamówień o wartości mniejszej niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8, których przedmiotem są:

1) dostawy lub usługi z zakresu m.in. działalności kulturalnej związanej z organizacją wystaw, koncertów, konkursów, festiwali, widowisk, spektakli teatralnych, przedsięwzięć z zakresu edukacji

kulturalnej lub z gromadzeniem materiałów bibliotecznych przez biblioteki lub muzealiów, jeżeli zamówienia te nie służą wyposażaniu zamawiającego w środki trwale przeznaczone do bieżącej obsługi jego działalności oraz

2) dostawy lub usługi z zakresu działalności oświatowej związanej z gromadzeniem w *bibliotekach* szkolnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, o których mowa w ustawie o systemie oświaty, jeżeli zamówienia te nie służą wyposażaniu zamawiającego w środki trwale przeznaczone do bieżącej obsługi jego działalności.

W nowej ustawie odpowiednikiem tej regulacji jest jej art. 11 ust. 5 pkt 2 i 4, który przewiduje, że przepisów nowej ustawy nie stosuje się do zamówień o wartości mniejszej niż progi unijne, których przedmiotem są dostawy lub usługi z zakresów m.in. działalności kulturalnej i oświatowej, określonych analogicznie jak w obecnej ustawie, również jeżeli chodzi o zakres związany z gromadzeniem materiałów bibliotecznych przez biblioteki.

W związku z utrzymaniem wyjątków w powyższym zakresie, nie było potrzeby większej nowelizacji przepisów Rozdziału 4a ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, określających szczególne zasady udzielania zamówień na dostawy lub usługi z zakresu działalności kulturalnej.

Aktualnie art. 37a tej ustawy stanowi, że podmiot prowadzący działalność kulturalną, udzielając zamówienia, o którym mowa w art. 4d ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, którego wartość przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 30 tys. euro, zamieszcza ogłoszenie o udzielanym zamówieniu na swojej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej.

Od 1 stycznia 2021 r., z uwagi na wejście w życie nowego Prawa zamówień publicznych, brzmienie art. 37a ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej zostanie odpowiednio zmienione, tzn. artykuł ten będzie stanowił, z mocą od 1 stycznia 2021 r., że podmiot prowadzący działalność *kulturalną*, udzielając zamówienia, o którym mowa w art. 11 ust. 5 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, którego wartość jest równa lub przekracza kwotę 130 tys. złotych, zamieszcza ogłoszenie o udzielanym zamówieniu na swojej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej.

Jak nietrudno zauważyć, zmiana w tym zakresie będzie miała wyłącznie dostosowawczy

charakter, ograniczając się do zaktualizowania treści powyższego artykułu poprzez podanie w nim, zamiast przepisów i kwoty z obecnego Prawa zamówień publicznych, przepisów i kwoty z nowego Prawa zamówień publicznych.

Podobnie jedynie dostosowawczy charakter mają pozostałe zmiany ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, przewidziane w art. 14 ustawy z 11 września 2019 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2020), zwaną dalej „Przepisami wprowadzającymi”. Chodzi o obowiązującą od 1 stycznia 2021 r. zmianę brzmienia art. 15a i art. 29a ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, ograniczającą się do zastąpienia powołania w nich obecnego Prawa zamówień publicznych powołaniem nowego Prawa zamówień publicznych.

Warto też zauważyć, że odpowiednikiem art. 138p obecnej ustawy (w Rozdziale normującym zamówienia na usługi społeczne i inne szczególne usługi), w którym wskazane zostały m.in. niektóre usługi kulturalne i który przewiduje możliwość zastrzeżenia przez zamawiających w ogłoszeniu o zamówieniu warunków, które powinni spełnić wykonawcy, ubiegający się o udzielenie zamówienia, jest w nowej ustawie jej art. 361. Do warunków, o których mowa w ust. 1 tego artykułu, odsyła art. 392 ust. 3 nowej ustawy, zawierający analogiczną regulację odnośnie do zamówień sektorowych.

ZASADY PRZEJŚCIOWE – OBECNE A NOWE PRZEPISY

W przypadku zastępowania ustawy nową ustawą zawsze istotnym z praktycznego punktu widzenia zagadnieniem są aspekty przejściowe, czyli wątpliwości związane z tym czy do ocenia-

nego stanu faktycznego stosować należy przepisy uchylanej, czy też już przepisy nowej regulacji ustawowej.

Dla rozstrzygnięcia tych wątpliwości kluczowe znaczenie mają zasady określone w art. 90 i art. 91 Przepisów wprowadzających.

Pierwszy z tych artykułów w ust. 1 stanowi, że do postępowań o udzielenie zamówienia, o których mowa w obecnej ustawie, wszczętych i niezakończonych przed dniem 1 stycznia 2021 r., stosuje się przepisy dotychczasowe, czyli przepisy Prawa zamówień publicznych z 2004 r.

Zasada ta znajdzie zastosowanie np. wówczas, jeśli postępowanie przetargowe zostanie wszczęte przez bibliotekę w grudniu 2020 r. i do końca tego roku postępowanie to nie zostanie zakończone, czyli będzie potrzeba jego kontynuowania w 2021 r., czyli już w okresie obowiązywania nowej ustawy.

Natomiast art. 91 Przepisów wprowadzających przewiduje w ust. 1, że do umów w sprawie zamówienia publicznego oraz umów ramowych, o których mowa w obecnej ustawie, zawartych:

1) przed dniem 1 stycznia 2021 r.,

2) po dniu 31 grudnia 2020 r., w następstwie postępowań o udzielenie zamówienia wszczętych przed dniem 1 stycznia 2021 r. – stosuje się przepisy dotychczasowe, czyli przepisy Prawa zamówień publicznych z 2004 r.

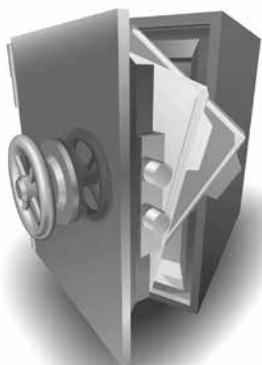
Jeśli zatem umowa w sprawie zamówienia publicznego zostanie zawarta przez bibliotekę na początku 2021 r., może się okazać, że do umowy tej powinny być stosowane przepisy obecnej ustawy, jeśli do wszczęcia postępowania, w następstwie którego umowa ta zostanie zawarta, dojdzie jeszcze w 2020 r., np. w końcu grudnia tego roku.

RAFAŁ GOLAT

Szanowni Czytelnicy,

Przygotowaliśmy pierwszy numer tegorocznej Oferty Wydawnictwa Naukowego i Edukacyjnego SBP http://www.sbp.pl/repository/dokumenty/2020/oferta_1_2020_net.pdf. Znajdziecie tu informacje o publikacjach wydanych w 2019 r., a także o nowościach 2020 r. już opublikowanych, lub które ukażą się w I półroczu br. Zaproponowaliśmy także tematykę oferty edukacyjnej, w tym szkoleń e-learningowych. W związku z obecną sytuacją w kraju planujemy zastąpić niektóre szkolenia stacjonarne webinariami oraz wprowadzić nową tematykę dostosowaną do aktualnych wyzwań, o czym będziemy informować na portalu www.sbp.pl (<http://www.sbp.pl/>) w ramach akcji SBP #NieZostawiamCzytelnika. Nasza Oferta może pomóc Wam w pracach realizowanych obecnie zdalnie, takich jak np. planowanie zakupów nowości wydawniczych, przygotowywanie nowych form aktywności, czy samokształcenie. Zapraszamy do wnikliwej lektury Oferty oraz składania zamówień pod adresem www.sbp.pl/sklep.

Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP

Ochrona danych osobowych w pracy bibliotekarza Doświadczenia i praktyka

Opublikowanie Kodeksu RODO dla bibliotek

Na stronach Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich (sbp.pl), a także inicjatorów i redaktorów kodeksu, Sylwii Czub-Kielczewskiej (sylwiaczub.pl) oraz Łukasza Wojciechowskiego (statuo.pl) w połowie lutego został opublikowany ukończony Kodeks postępowania dla bibliotek, wspierający je w przetwarzaniu danych zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych. Kodeks jest dokumentem bardzo kompleksowym, zatem dość obszernym, ponieważ porusza większość, jeśli nie wszystkie zagadnienia, które mogą wiązać się z przetwarzaniem danych osobowych w bibliotece publicznej lub pedagogicznej. Zagadnienia podzielono w taki sposób, aby osoby zainteresowane konkretnym problemem mogły w łatwy sposób odnaleźć interesujące je zagadnienie. I tak, w Kodeksie poruszane są zarówno kwestie przetwarzania danych w związku z zatrudnieniem, jak i świadczeniami z ZFŚS czy kasy zapomogowo-pożyczkowej. Autorzy omówili zasady i podstawy przetwarzania danych w związku z realizowanymi w bibliotece stażami i praktykami. Nie zabrakło też trudniejszych tematów, jak nagrywanie rozmów, przetwarzanie danych w chmurze czy wykorzystanie biometrii do kontroli dostępu.

STOSOWANIE KODEKSU

W tym momencie należy Kodeks traktować jak podręcznik lub komentarz praktyczny, wspierający w przetwarzaniu danych w bibliotece zgodnie z RODO. Dyrektor biblioteki nie ma obowiązku stosować zaleceń i postanowień z Kodeksu w swojej bibliotece, ponieważ ma on charakter wspierający.

Należy jednak podkreślić, że Kodeks został stworzony przez ekspertów w dziedzinie stosowania przepisów o ochronie danych osobowych, praktyków oraz bibliotekarzy i inspektorów ochrony danych z bibliotek, zatem stanowi wzorcowe wytyczne prawidłowych zasad postępowania. Dokument w obecnym kształcie był konsultowany z wąskim, zaproszonym do współpracy gronem ekspertów, będących przedstawicielami bibliotek, jednakże istnieje możliwość, że zostaną w jego treści wprowadzone drobne zmiany (w szczególności dodane dodatkowe podrozdziały) w związku z trwającymi właśnie konsultacjami społecznymi. Każda osoba zainteresowana tematyką, ma możliwość przekazania swoich uwag do SBP, które następnie zostaną omówione przez autorów kodeksu pod kątem uwzględnienia ich w ostatecznej treści, która zostanie zaprezentowana na współorganizowanej przez Stowarzyszenie oraz inicjatorów Kodeksu konferencji dla bibliotekarzy. W tym momencie nie jest jeszcze znana data i agenda konferencji, jednakże na pewno będzie to okazja do wzięcia udziału w wykładach prowadzonych przez ekspertów, będących współautorami Kodeksu. Będzie to także niepowtarzalna okazja do zadania im bezpośrednich pytań i dyskusji o praktycznym stosowaniu przepisów o ochronie danych osobowych w bibliotekach.

CERTYFIKOWANIE KODEKU

Ostateczna, tzn. po konsultacjach społecznych, treść Kodeksu RODO dla bibliotek zostanie przekazana Prezesowi UODO w celu jego certy-

fikacji na zasadach określonych w art. 42 RODO. Dopiero od momentu uzyskania akredytacji od organu nadzorczego, będzie możliwe oficjalne przyjęcie do stosowania Kodeksu w bibliotece. Na dzień dzisiejszy na certyfikację oczekują kodeksy dla sektora bankowego (złożony do certyfikacji w styczniu 2018 r.), dla małych placówek medycznych (złożony do certyfikacji w listopadzie 2018 r.), dla sektora zdrowia (przekazany organowi w listopadzie 2018 r.), dla spółdzielni mieszkaniowych (przekazany w lutym 2020 r.), dla windyacji (przekazany w lutym 2020 r.)¹. Prezes UODO nie przekazuje publicznie informacji dotyczących statusu certyfikacji, ani przyczyny tak długiego czasu analizy i akredytacji otrzymanych dokumentów. Biorąc pod uwagę tempo prac organu nad certyfikacją, można oczekiwać, że po złożeniu Prezesowi UODO ostatecznej wersji Kodeksu RODO dla bibliotek, będzie on oczekiwał na certyfikację równie długo.

Nie oznacza to, że należy czekać z korzystaniem z Kodeksu do momentu jego akredytacji. Jest to praca skończona, która stanowi bardzo dobre kompendium wiedzy, podanej w bardzo przystępnej formie. Co więcej, o tym, że Kodeks jest „dziełem udanym” i wartościowym, świadczą liczne komentarze w internecie pozostawiane przez inspektorów ochrony danych z innych podmiotów, w szczególności podmiotów publicznych, którzy już po nasz biblioteczny kodeks sięgnęli i z niego korzystają.

CO DAJE STOSOWANIE KODEKSU

Z pierwszych doświadczeń po opublikowaniu Kodeksu mogę stwierdzić, że jest to doskonale poparcie dla stanowiska dyrektora lub inspektora

z biblioteki w negocjacjach z innymi partnerami w zakresie wspólnych projektów, które mają wiązać się z przetwarzaniem danych osobowych. Docierają do mnie liczne sygnały, że IOD powołując się na Kodeks, byli w stanie poprzeć skutecznie swoje stanowisko w dyskusji z innymi podmiotami, np. w zakresie realizowania praktyk czy udostępniania nagrań z monitoringu. W Kodeksie poruszono wiele praktycznych aspektów przetwarzania danych, których omówienia próżno szukać w innych publikacjach. W związku z tym, ich realizowanie może wiązać się z licznymi wątpliwościami, które Kodeks powinien rozwiewać.

Kodeks jest zbiorem dobrych praktyk, których stosowanie może stanowić dla administratora sposób na wykazanie, że realizowane w bibliotece przetwarzania są zgodne z przepisami RODO. W szczególności w przypadku kontroli zewnętrznych, gdy są przeprowadzane przez osobę nie posiadającą wiedzy w zakresie procesów bibliotecznych.

Mam nadzieję, że Kodeks będzie stanowił wsparcie w codziennej pracy z danymi osobowymi i pozwoli dyrektorom, pracownikom i inspektorom z bibliotek skutecznie przebrnąć przez skomplikowane meandry przepisów o ochronie danych osobowych, aby dostosować do nich wszystkie procesy przetwarzania w bibliotece.

SYLWIA CZUB-KIEŁCZEWSKA
WRC Consulting

PRZYPISY

- ¹ Źródło: KLIMOWSKI, A. *Kodeksy RODO – plany, projekty, propozycje*, <https://www.linkedin.com/pulse/kodeksy-rod0-plany-projekty-propozycje-adam-klimowski/>

Już wkrótce w sprzedaży nowa publikacja z serii „Biblioteki. Dzieci. Młodzież”

Grażyna Lewandowicz-Nosal

Ślady sacrum w literaturze dla dzieci. Studia i szkice

Prezentowane teksty są bardzo różne pod względem formy, od krótkich rozważań, po dłuższe artykuły badawcze. Tytułowych śladów sacrum Autorka poszukiwała w poezji i prozie, w książce historycznej i obyczajowej. Całość została poprzedzona krótkim przeglądem aktualnych badań nad książką religijną dla dzieci i sferą sacrum.

Zamówienia: Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP (<http://www.sbp.pl/sklep>; sprzedaz@sbp.pl)

WIESŁAWA REJMER- -ZAKLEKTA

21 listopada 2019 r. w wieku 83 lat zmarła Wiesława Rejmer-Zaklekta, nasza koleżanka, dobry szlachetny człowiek, zasłużony pracownik Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Komisji Edukacji Narodowej w Warszawie.

Z bibliotekarstwem związała się na początku swojej drogi zawodowej i była mu wierna do końca życia – poza kilkunastoma miesiącami przepracowanymi w trzech innych instytucjach: Państwowym Zakładzie Wychowawczym dla Dzieci Głuchych (1.02.1958–15.07.1958), w Centralnej Radzie Związków Zawodowych (1.09.1960–31.12.1960) oraz Centralnym Ośrodku Badań i Rozwoju Techniki Kolejnictwa (31.05.1963–31.01.1964).

Wiesława Rejmer urodziła się 19 września 1936 r. w Kutnie, w wielodzietnej robotniczej rodzinie. Kiedy miała trzy lata wybuchła druga wojna światowa, dlatego naukę w szkole podstawowej rozpoczęła dopiero w 1945 r. (w podwarszawskiej Falenicy). W latach 1952–1956 uczęszczała do liceum ogólnokształcącego w Falenicy, administracyjnie należącej już do Warszawy. Kolejny etap edukacji to Studium Nauczycielskie w Warszawie. Ukończyła geografię na Wydziale Zaocznym dla Pracujących (1962).

1 kwietnia 1959 r. Wiesława Rejmer została bibliotekarką w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej (PBW), która wówczas mieściła się w Alejach Jerozolimskich. W 1964 r. objęła stanowisko kierownika Wydziału Wypożyczalni. W trakcie pracy zawodowej podjęła studia zaoczne na Wydziale Psychologii i Pedagogiki Uniwersytetu Warszawskiego, którego dziekanem był wówczas prof. Czesław Kupisiewicz. 3 grudnia 1973 r. uzyskała tytuł magistra pedagogiki z wynikiem bardzo dobrym. W 1980 r. została kierownikiem Wydziału Informacyjno-Bibliograficznego PBW.

19.09.1936 – 21.11.2019

1 grudnia 1982 r. Wiesława Rejmer-Zaklekta awansowała na stanowisko wicedyrektora Biblioteki, a od 1 stycznia 1987 do 31 października 1990 r. pełniła funkcję dyrektora placówki. W późniejszych latach kierowała wydziałami: Instrukcyjno-Metodycznym, Opieki nad Bibliotekami Terenowymi oraz Udostępniania Zbiorów. W latach 1995–1998 ponownie została wicedyrektorem PBW ds. biblioteczno-informacyjnych. Od 1 września 1998 r. do przejścia na emeryturę 31 sierpnia 1999 r. była kierownikiem Wydziału Udostępniania – Czytelni.

Biblioteka dla W. Rejmer była bardzo ważna. Nie chciała się z nią rozstawać, dlatego pracowała aż do 30 września 2010 r. w PBW Filia Warszawa Praga-Północ, w tym przez pięć lat jako kierownik.

Wiesława Rejmer-Zaklekta miała duszę społecznikowską. Od początku pracy zawodowej była członkiem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich i Związku Nauczycielstwa Polskiego. Przez lata prezesowała Ognisku ZNP w PBW, przewodniczyła pracom Mazowieckiej Sekcji Bibliotekarskiej przy Zarządzie Okręgu ZNP. Integrowała środowisko bibliotekarskie, kierując od 1993 r. do przejścia na emeryturę Kołem SBP przy PBW. Działała w różnych strukturach SBP m.in. w Zarządzie Oddziału w Warszawie, Zarządzie Okręgu Stołecznego (po zmianie nazwy: Warszawskiego), a także w Sekcji Bibliotek Szkolnych i Pedagogicznych.

Dbła o rozwój zawodowy nauczycieli bibliotek pedagogicznych i szkolnych. Organizowała zespoły

samokształceniowe, wyjazdy edukacyjne i spotkania integracyjne, prowadziła warsztaty metodyczne. Była autorką noty biograficznej poświęconej Zofii Krasuckiej w publikacji SBP *Bibliotekarze warszawscy zmarli w latach 1997-2007*.

Za swoją pełną oddania pracę Wiesława Rejmer-Zakleka była wielokrotnie nagradzana, m.in.: Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej i Złotą Odznaką ZNP. Docenił Ją Mazowiecki Kurator Oświaty, przyznając swoją nagrodę (1975, 1984, 1985, 1997) i Minister Edukacji

Narodowej (1972, 1986, 2003). Otrzymała również Medal SBP „W Dowód Uznania” w 2002 r. i Honorową Odznakę SBP w 2011 r.

Wiesia znana była z profesjonalizmu, skromności, wysokiej kultury osobistej, życzliwości i gotowości niesienia pomocy – wszystkim i zawsze.

Pozostanie w naszej pamięci jako uśmiechnięta, elegancka kobieta z sercem na dłoni.

MARIOLA PRYZWAN
JOLANTA PRZYBYLSKA

▶▶ W KILKU SŁOWACH

ZAPROSILI NAS

- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie na spotkanie z kulturą i tradycją Kąkolewnicy (20.02.); wykład „Źródła i literatura o unii lubelskiej w zbiorach Hieronima Łopacińskiego” (27.02.).

- Książnica Cieszyńska na wernisaż wystawy „Nulla res tam necessaria Est Guam medicina – dawna literatura medyczna w zbiorach Książnicy Cieszyńskiej” (21.02.).

- Książnica Pomorska w Szczecinie na wernisaż wystawy z okazji 70-lecia Pałacu Młodzieży (25.02.); wernisaż wystawy Barbary Kubiak „Akwarele” (28.02); wystawę: „Karol A. Ciepliński – Rysunki” (28.02-28.03); wernisaż wystawy prac Krzysztofa Kajewskiego „Szczecińskie inspiracje” (02.03.); wystawę w Galerii Jednego Obrazu „Karolina Gładkiewicz – Kotam Cię” (02.03-30.04.); wykład Mileny Hałko „Mikroflora jelitowa a choroba Alzheimera (03.03); wernisaż wystawy „Alma Mater Vilnensis – Uniwersytet Stefana Batorego w 440. rocznicę założenia i 100. rocznicę reaktywacji” (03.03.); benefis prof. Przemysława Nowackiego (06.03.); prezentację książki *Atomowi żołnierze wolności. Archeologia magazynów broni jądrowej w Polsce* autorstwa Grzegorza Kiarszysa (10.03.); wykład prof. dr. hab. Piotra Urbańskiego „Lubinus jako teolog.

Czy Lubinus był heretykiem dla swoich lutezańskich braci?” (12.03.); spotkanie z Magdaleną Marków, autorką serii pod tytułem „Smocza krew” (13.03.); prezentację książki *Moja Tunezja* i spotkanie autorskie z Barbarą Arsobą-Haddaji (17.03.); spotkanie z dr hab. Agnieszką Borysowską „Siedemnastowieczny Szczecin okiem przeszłego burmistrza. Wokół Descriptio urbis Stetinensis Paula Friedeborna” (17.03.); spotkanie autorskie z Martą Orzeszyzną „Antoine de Paris. Polski geniusz światowego fryzjerstwa” (20.03.); spotkanie z prof. dr. hab. Edwardem Rymarem i promocję publikacji *Bój o Pyrzyce (1945)* (24.03.); Międzynarodowy Dzień Czytania „Metamorfoz” Apulejusza (27.03.).

- Instytut Francuski w Warszawie na promocję nowego tłumaczenia *W cieniu rozkwitających dziewcząt* Marcela Prousta – spotkanie z Wawrzynem Brzozowskim (26.02.).

- Polski PEN Club na spotkanie Muzeum Wyobraźni (09.03.).

- Biblioteka Śląska w Katowicach na spotkanie Klubu „Tygodnika Powszechnego” – debata „Wyzwania ekologiczne XXI w.” (10.03.); spotkanie z cyklu „Liturgia w tradycji chrześcijańskiej” (12.03.); promocję XIII i XIV tomu *Kresowej Atlantydy* z cyklu „Historia i mitologia miast kresowych” i spotkanie z autorem prof. Stanisławem Sławomirem Nicięją (17.03); wykład „Biały Tel Awiw – architektura i urbanistyka” (19.03.); promocję *Słownika Powstań Śląskich T. 1* (20.04.).

■ PATRONATY MEDIALNE PORTALU SBP.PL

XVIII Ogólnopolski Konkurs Poetycki im. Gustawa Zielińskiego – Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Skępem to promowanie młodych twórców. W konkursie może wziąć udział każdy piszący. Wiek uczestnika – od 10 do 21 roku życia. Do 24 kwietnia 2020 r. należy przesłać zestawy trzech wierszy, które nie były wcześniej publikowane oraz nie zostały nagrodzone w innych konkursach. Szczegółowe informacje na stronie MGBP w Skępem.

„Bibliotekarz inny niż myślisz” – 8. edycja konkursu zorganizowanego przez Bibliotekę Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu to przedstawienie pracy bibliotekarza w humorystycznym ujęciu. Prezentacja zdjęć i rozstrzygnięcie konkursu odbędzie się podczas seminarium „Biblioteki świata” 14 maja 2020 r. Fotografie w formacie jpg należy przysłać do 30 kwietnia 2020 r. (pawel.pioterek@wsb.poznan.pl).

I Międzynarodowa edycja „Przerwa na czytanie – bicie rekordu w czytaniu na przerwie”. Wydarzenie odbędzie się w październiku 2020 r. w ramach Międzynarodowego Miesiąca Bibliotek Szkolnych oraz kampanii społecznej „Cała Polska czyta dzieciom”. Zgłoszona szkoła/placówka jest zobowiązana do przeprowadzenia na terenie całej szkoły akcji czytelnictwa bicia rekordu w czytaniu na przerwie, na wszystkich przerwach międzylekcyjnych w jednym wybranym przez siebie dniu między 1-31 października 2020 r. Koordynatorem akcji jest Biblioteka Pedagogiczna Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Gorzowie Wielkopolskim (e-mail: przerwanaczytanie2020@gmail.com).

■ PATRONAT ZG SBP – PRZEGLĄD PASJI TWÓRCZYCH BIBLIOTEKARZY 2020. 17. WYSTAWA KRAJOWA

Przeгляд organizowany przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Żarach, Gminną Bibliotekę Publiczną Gminy Żary ma na celu ukazanie bogatszego obrazu środowiska bibliotekarzy w różnych twórczych kategoriach. Ekspozyty przyjmowane są do 15 kwietnia 2020 r. w MBP Żary, ze spisem oraz opracowaniem pozwalającym wykonać opisy ekspozycyjne. Otwarcie wystawy planowane jest w dniu 14 maja 2020 r.

Informacje dotyczące działalności Stowarzyszenia dostępne są także na <http://www.sbp.pl/sbp/dzialalnosc>.

■ ZAWIESZENIE OFERTY SZKOLENIOWEJ SBP

Wobec sytuacji zagrożenia epidemicznego SBP zawiesiło od 16 marca do odwołania organizację szkoleń. Odbędzie się w innym terminie, zob. www.sbp.pl.

■ BIBLIOTEKARZ ROKU 2019 W OKRĘGACH SBP

Powołane w poszczególnych okręgach SBP Kapituły Konkursu Bibliotekarz Roku 2019 dokonały wyboru spośród kandydatów zgłoszonych do konkursu. Dolnośląskim Bibliotekarzem Roku została **Beata Szukalska-Woźnicka**, bibliotekarka z Oleśnickiej Biblioteki Publicznej; Lubelskim Bibliotekarzem Roku – **Magdalena Marzec**, dyrektor Biblioteki Publicznej Gminy Terespol; Lubuskim Bibliotekarzem Roku – **Anna Giniewska** z Biblioteki Pedagogicznej Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Gorzowie Wielkopolskim; Łódzким Bibliotekarzem Roku – **Agnieszka Kutermankiewicz** z Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Władysława Reymonta w Skierniewicach; Małopolskim Bibliotekarzem Roku – **Karol Baranowski** z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie i Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie; Mazowieckim Bibliotekarzem Roku – **Katarzyna Żak-Caplot**, kierownik Biblioteki Muzeum Warszawy; Opolskim Bibliotekarzem Roku – **Katarzyna Szober** z Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Nysie – Filia w Białej Nyskiej, ZSP w Białej Nyskiej; Podkarpackim Bibliotekarzem Roku – **Andrzej Jagodziński**, dyrektor Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Kolbuszowej; Podlaskim Bibliotekarzem Roku – **Beata Rogalska** z Gminnej Biblioteki Publicznej w Kryniewie Kościelnym; Pomorskim Bibliotekarzem Roku – **Agata Szklarkowska**, dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Słupsku; Śląskim Bibliotekarzem Roku – **Ewa Kmiecik-Wronowicz**, dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Czechowicach-Dziedzicach; Świętokrzyskim Bibliotekarzem Roku – **Bożena Iwan** z Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kielcach; Warmińsko-mazurskim Bibliotekarzem Roku – **Łukasz Ślusarczyk** z Miejskiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie; Wielkopolskim Bibliotekarzem Roku – **Honorata Anna Struzik** z Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Stefana Michalskiego w Chodzieży; Zachodniopomorskim Bibliotekarzem Roku – **Aldona Piaskowska** z Gminnej Biblioteki Publicznej w Kasiborze.

MARZENA PRZYBYSZ

■ MISTRZOWIE EKSLIBRISU POLSKIEGO – KONSTANTY MARIA SOPOĆKO

Biblioteka Publiczna na Koszykowej, w ramach organizowanego od 2018 r. cyklu wystaw „Mistrzowie ekslibrisu polskiego”, pokazuje dokonania wybitnych grafików polskich, którzy mają w swoim dorobku znaczne osiągnięcia w tej dziedzinie twórczości. Są to wystawy monograficzne poświęcone jednemu artyście. Dotychczas przedstawiono prace Stanisława Ostoi – Chrostowskiego, Stanisława Jakubowskiego, Edwarda Kuczyńskiego i Rudolfa Męckiego. Kolejną – piątą – edycję cyklu, eksponowaną od 29 lutego do 15 marca 2020 r., poświęcono twórczości Konstantego Marii Sopoćki.

Żyjący w latach 1903–1992 absolwent warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych, uczeń Edmunda Bartłomiejczyka, Władysława Skoczylasa i Bonawentury Lenarta, był artystą wszechstronnym. Uprawiał różne formy grafiki, głównie użytkowej. Projektował plakaty, znaki graficzne dla instytucji

i nie tylko (m.in. jego autorstwa jest znak „Myszka” na gumce do ścierania), etykiety, znaczki pocztowe, druki okolicznościowe. Jednak głównym polem działalności Sopoćki była książka. Współpracował z wieloma wydawnictwami, dla których projektował okładki, ilustracje, nagłówki, winiety. Ma w swoim dorobku też kilka druków bibliofilskich. Ważne miejsce w jego twórczości zajmują ekslibrisy. Wszystkie – a stworzył ich ponad 100 – powstały na zamówienie konkretnych osób, bądź instytucji dla ich księgozbiorów. Większą część znaków książkowych wykonał w technice drzeworytniczej, w której osiągnął wysoki poziom. Uprawiał także litografię i cynkotypię, zwłaszcza w późniejszym okresie swojej działalności.

Jego prace były wystawiane i nagradzane na wielu wystawach w kraju i za granicą.

W 1933 r. znak książkowy wykonany dla siostry artysty zdobył pierwszą nagrodę na międzynarodowej wystawie ekslibrisu w Los Angeles. Dwukrotnie uhonorowano go też na Międzynarodowym Biennale Ekslibrisu Współczesnego w Malborku, w tym nagrodą specjalną za całokształt twórczości w tej dziedzinie w 1975 r.

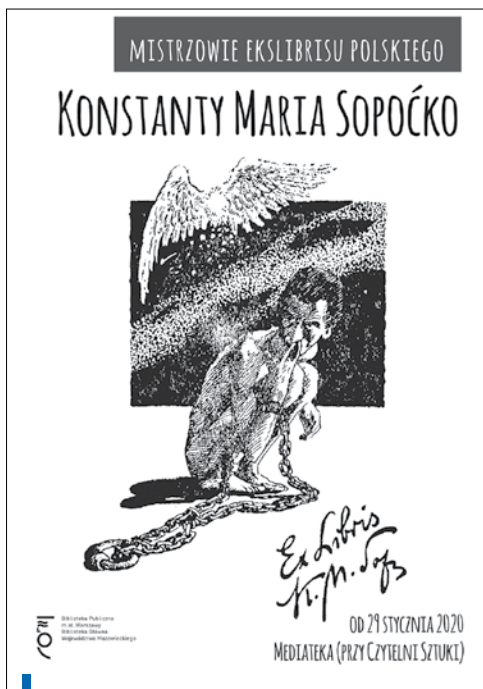
Ekslibrisy K. M. Sopoćki charakteryzuje trafny, często dowcipny dobór atrybutów, przemyślana i wyważona kompozycja, wyjątkowa umiejętność wkomponowania napisów w treść obrazkową oraz bardzo dobry warsztat.

Wszystkie przedstawione na wystawie ekslibrisy pochodzą ze zbiorów Działu Sztuki, Rzemiosł Artystycznych i Kartografii Biblioteki Publicznej na Koszykowej.

GRAŻYNA KORDEŁ

■ WARSZTATY TWORZENIA MUZYKI GENERACYJNEJ W BIBLIOTECE NA KOSZYKOWEJ

Internet to dla wielu młodych czytelników podstawowe narzędzie uczestnictwa we współczesnej kulturze. Muzyka ściągana z sieci, odsłuchiwana na platformach streamingowych tj. YouTube, czy Spotify, seriale i filmy oglądane na Netflixie. Nowy cykl muzycznych spotkań ma za zadanie wyposażać młodych czytelników w kompetencje, niezbędne do świadomego uczestnictwa w cyfrowej kulturze, pobudzić ich ciekawość i kreatywność,

Fot. Ireneusz Frączak

a także zachęcić do własnych twórczych praktyk, na pograniczu sztuki i nauk ścisłych.

Tematem przewodnim warsztatów w Bibliotece na Koszykowej było wprowadzenie do świata muzyki generatywnej.

Czym jest muzyka generatywna? Kto ją tworzy? Jakie są narzędzia do jej tworzenia? Czym jest rewolucja cyfrowa w muzyce? Odpowiedzi na te i inne pytania udzielał Wojciech Węgrzyn działający pod pseudonimem Ehh hahah, twórca dźwiękowy i reprezentant najmłodszej fali polskiej muzyki elektronicznej. Warsztaty skierowane były zarówno do osób, które stawiają pierwsze kroki w tworzeniu muzyki z wykorzystaniem komputera, jak i do osób, które mają już doświadczenie na tym polu i poszukują nowych rozwiązań.

W części teoretycznej prowadzący przedstawił definicje, konteksty oraz twórców muzyki generatywnej. Część praktyczna obejmowała warsztaty z podstaw komponowania i przetwarzania dźwięku za pomocą urządzenia Poly Grid w programie Bitwig Studio. Pozwala on określić dźwiękowe parametry, takie jak: rytm, harmonia czy wysokość, zdefiniować relację pomiędzy nimi oraz określić stopień losowości. Na podstawie ustalonych zasad, program generuje strumień dźwiękowy poddawany algorytmicznemu przetworzeniu. Każdy uczestnik warsztatów mógł zaprojektować własne struktury dźwiękowe i odsłuchać je na słuchawkach.

Warsztaty tworzenia muzyki generatywnej z Wojciechem Węgrzynem otworzyły tym samym nowy cykl spotkań, na których chcemy pogłębiać wiedzę o muzyce współczesnej, wspierać atmosferę otwartej wymiany myśli, a także poszukiwać nowych praktyk tworzenia i słuchania muzyki.

AGATA KLICHOWSKA

■ WYSTAWA PLAKATÓW CYRKOWYCH

W dniach od 15 stycznia do 15 lutego br. w Bibliotece Publicznej m.st. Warszawy na Koszykowej prezentowana była wystawa piętnastu plakatów cyrkowych zaprojektowanych przez piętnastu wybitnych polskich artystów plastyków. Wszystkie pochodziły ze zbiorów Działu Sztuki, Rzemiosł Artystycznych i Kartografii Biblioteki na Koszykowej.

Do ekspozycji wybrano plakaty zróżnicowane stylistycznie i kolorystycznie, zaciekawiające wyrażenie zapisaną w nich indywidualnością spojrzenia twórców na widowisko cyrkowe, oryginalnością wyobraźni plastycznej oraz bogactwem zastosowanych form komunikowania się z odbiorcami. Nie reklamowały konkretnych imprez czy zespołów. Na ich treść składały się słowo CYRK i wybrany element widowiska jak: niedźwiedź grający na bębnie, pokaz iluzjonisty, kot, lew z treserem skaczącym przez płonącą obręcz, tęczo-wo kolorowy tygrys, koń w kokardach, clown idący z procą z liter Y lub grający na przypominającym balon instrumencie, mała akrobatka lub akrobaci w melonikach, treser z głową konia, spaniel grający na gitarze, piramida akrobatyczna, siłacz na wrotkach... Były zabawne, gorzkie, liryczne, ironiczne, romantyczne, przewrotne, naiwne...

Powstały w latach 70. ubiegłego wieku. Przedstawiono je w porządku chronologicznym według dat urodzin grafików – prekursorów, twórców i kontynuatorów tzw. polskiej szkoły plakatu – Gustawa Majewskiego (1909-1996), Stanisława Miedzy-Tomaszewskiego (1913-2000), Henryka Tomaszewskiego (1914-2005), Antoniego Cetnarowskiego (1919-1984), Huberta Hilschera (1924-1999), Macieja Urbańca (1925-2004), Jana Młodożeńca (1928-2000), Janusza Grabiańskiego (1929-1976), Tomasza Rumińskiego (1930-1982), Mariana Stachurskiego (1931-1980), Waldemara Świerzego (1931-2013), Jerzego Treutlera (1931-), Romualda Sochy (1943-), Jana Sawki (1946-2012) i Jana Kotarbińskiego (1947-).

Mimo iż prezentowane w niewielkim wyborze, pozwalały zobaczyć, jakich estetycznych wyborów w podobnym czasie dokonywali artyści kształceni w różnych okresach kształtowania się tradycji polskiej grafiki użytkowej – uczniowie działających w Warszawie przed wojną szkół – Państwowego Instytutu Rysunku i Robót Ręcznych, Szkoły Przemysłu Graficznego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, Miejskiej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Malarstwa, oraz – po wojnie studenci i wykładowcy Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, w Poznaniu, Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych we Wrocławiu.

Zachowane plakaty cyrkowe – świadectwa artystycznych osobowości ich twórców – zachwycają humorem, wdziękiem i różnorodnością formy.

ZOFIA ZARACHOWICZ

POSTAKTUALIA

Polska należy do tych nielicznych krajów, gdzie stworzono odrębny **system** bibliotek, wyspecjalizowanych dla nauczycieli. To znaczy: osobnych, ale wzajemnie powiązanych w sieć jednostek, które nazwano pedagogicznymi. W kraju, gdzie cały układ oświaty uległ zniszczeniu, a potem najrozmaitsze *reformy* edukacji miały charakter epidemii, to z całą pewnością było sensowne. Natomiast nie istniały oraz nie istnieją żadne obce wzory do przejęcia. Za granicą, w krajach z historią stabilniejszą, dla nauczycieli były oraz są głównie biblioteki szkolne. Należało zatem koncepcje rodzime najprzód wypracować, a potem jeszcze zweryfikować praktycznie.

Na określonym etapie, to w pewnym stopniu udało się rzeczywiście. Z czasem jednak, po latach, przyplątały się wątpliwości, czy tak nadal jest. W sytuacji dobrze już wykształconej, a w dodatku różnorodnej **przedmiotowo**, kadry nauczycielskiej oraz zwiększonych możliwości ofertowych bibliotek publicznych – znacznie liczniejszych i dogodniej rozlokowanych – jak też rozmnożenia innych form zawodowego wspierania nauczycieli.

Ta niepewność sprzyjała i sprzyja ciągotom ku likwidacji. Niektórzy decydenci uwielbiają bowiem kasowanie bibliotek. Zanim wielotysięcznie padły biblioteki szkół gimnazjalnych (czy ktoś o tym wie?), biblioteki pedagogiczne były procentowo najliczniej redukowanymi bibliotekami w Polsce. Także zresztą bez rozgłosu.

Tymczasem okazuje się, że jednak są nadal wykorzystywane przez nauczycieli, chociaż może już nie tak intensywnie, jak kiedyś. Przypuszczalnie: przez tych najsolidniejszych. Ze swej strony zaś, wiele bibliotek pedagogicznych oferuje nie tylko nowoczesny warsztat transmisyjno-komunikacyjny oraz dobre zaplecze zasobowe, ale wprowadza też liczne udogodnienia (np. zdalne) dla nauczycielskich użytkowników. To są sprawne biblioteki i trzeba je zdecydowanie bronić przed złymi próbami anulowania.

Także – jakkolwiek nie tylko – dlatego, że równolegle przekształciły się (w zasadzie) w ogólnodostępne. Z tym, że ewentualna próba wmontowania ich wobec tego w sieć bibliotek publicznych, to pomysł niebezpieczny i karykaturalny. Skoro bowiem istnieją i robią to co powinny oraz nawet więcej, to trzeba żeby tak było nadal: przy być może dalszym i świadomym uprofileowaniu dodatkowym. Natomiast ewentualne zmiany organizacyjne, czyli wszystko to co u nas śmierdzi *reformą*, albo polega na przekształcaniach strukturalnych, w końcu zawsze prowadzi na śmietnik. No więc nie! Tylko **wzbogacenie** repertuarowe.

Jest otóż możliwość, że niewielkie dodatkowe pieniądze, ale bez rujnacji kasy publicznej, równoległego wyspecjalizowania w bibliotekach pedagogicznych oferty **dla młodzieży**. Zasobowej, warsztatowej, a zwłaszcza ponadusługowej, ta bowiem w bibliotekach liceów wygląda kiepsko. Jak dowodzą rozmaite sondaże, tam przeważnie obowiązuje **cisza**. A w ciszy każdy ledwo dyszy.

Polska należy bowiem do tych krajów, gdzie w swoim czasie nie tworzone bibliotek (oddziałów) publicznych, wyspecjalizowanych dla młodzieży – na czym opierało się i nadal bazuje zwłaszcza bibliotekarstwo skandynawskie. Kiedy zaczynałem pracę, dawno temu, były u nas raptem **dwa** tak wyprofilowane, młodzieżowe oddziały bibliotek publicznych. W całym kraju! Teraz jest ich więcej, ale głównie w miastach wojewódzkich i to nie aż tyle, żeby od tego rozboleła głowa. Niewygórowany stan czytelnictwa w Polsce i wręcz niski poziom użytkowania bibliotek publicznych, ma w tym jedną z głównych swoich przyczyn.

Wydaje się, że biblioteki pedagogiczne – jeżeli nie wszystkie, to w każdym razie niektóre – mogłyby tego rodzaju częściowe przeprofilowanie zaryzykować. Znam takie, które to już zrobiły. Pożyteczne skutki widoczne są gołym okiem. A i zakusy likwidacyjne tłumią się wtedy same przez się.

JACEK WOJCIECHOWSKI

BIBLIOTEKARZ

Czasopismo wydawane przez
Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich
we współpracy z Biblioteką Publiczną
m.st. Warszawy – Biblioteką Główną
Województwa Mazowieckiego

Rada Redakcyjna:

Zdzisław GĘBOŁYŚ (przewodniczący),
Sylwia BŁASZCZYK, Stanisław CZAJKA,
Małgorzata JEZIOŁSKA, Mirosława MAJEWSKA,
Bożena WINIARSKA

Redaktor naczelna:

Elżbieta STEFANČYK
(tel. 600-433-877; e-mail: e.stefanczyk@sbp.pl,
e.stefanczyk@onet.pl)

Zastępca redaktora naczelnego:

Barbara BUDYŃSKA
(tel. 507-622-572; e-mail: b.budynska@sbp.pl)

Sekretarz redakcji:

Marzena PRZYBYSZ
(tel. 697-790-802; e-mail: m.przybysz@sbp.pl)

Redaktor techniczny:

Elżbieta MATUSIAK

Opracowanie graficzne i łamanie:

Ewa MAJEWSKA

Tłum. na jęz. angielski:

Małgorzata WALESZKO

Projekt graficzny:

Tomasz KASPERCZYK

Redakcja zastrzega sobie prawo do opracowania
redakcyjnego i skracania tekstów.

Wydawnictwo Naukowe
i Edukacyjne Stowarzyszenia
Bibliotekarzy Polskich
00-335 Warszawa,
ul. Konopczyńskiego 5/7,
tel. 22 827-52-96
www.sbp.pl

Marta LACH – Z-ca Dyrektora Biura ZG SBP
ds. wydawnictw

tel. 22 827 08 47, e-mail: m.lach@sbp.pl

Konto SBP: Credit Agricole Bank Polska S.A.
46 1940 1076 3122 4176 0000 0000

Druk i oprawa: Mazowieckie Centrum Poligrafii
ul. Ciurlionisa 4, 05-270 Marki.

ISSN 0208-4333. Indeks 352624

WARUNKI PRENUMERATY „BIBLIOTEKARZA”

„Bibliotekarz” dostępny jest w prenumeracie
i w bezpośredniej sprzedaży w Biurze ZG SBP. Koszt
prenumeraty rocznej w 2020 r. to **210 zł**. Zamówienia
na czasopismo można składać w ciągu całego roku,
od dowolnego numeru pisma:

- za pośrednictwem e-sklepu SBP, pod adresem
www.sbp.pl/prenumerata,
- telefonicznie pod numerem (22) 608 28 26,
- e-mailem na adres: sprzedaz@sbp.pl,
- listownie na adres: Dział Sprzedaży SBP. Bu-
dynek F, al. Niepodległości 213, 02-086 War-
szawa.

Czasopismo dostępne jest także w wersji elektro-
nicznej w serwisie IBUK oraz IBUK Libra [http://www.
ibuk.pl/fiszka/151684/bibliotekarz.html](http://www.ibuk.pl/fiszka/151684/bibliotekarz.html)

Przy zamówieniu większej liczby egzemplarzy
proponujemy następujące rabaty:

- 2-9 egzemplarzy – 20%,
- 10 i więcej egzemplarzy – 30%.

„Bibliotekarz” za lata 1945-2016 jest dostępny
online w Archiwum Cyfrowym SBP pod adresem
www.sbp.pl/wydawnictwa/archiwum_cyfrowe

WAŻNE DLA AUTORÓW PUBLIKUJĄCYCH W „BIBLIOTEKARZU”

1. Przysyłanie tekstów w plikach w progra-
mie Word w formatach DOC lub RTF (od-
stęp 1,5 między wierszami), wykresy i tabele
w programie excel, a zdjęcia w formacie JPG
w rozdzielczości 300 dpi na adres Wydawnic-
two Naukowe i Edukacyjne SBP ([wydawnic-
two@sbp.pl](mailto:wydawnic-
two@sbp.pl)) lub bezpośrednio do redaktora
naczelnego na adres: e.stefanczyk@sbp.pl.
Teksty i fotografie powinny być podpisane.
2. Stopień lub tytuł naukowy oraz miejsce pracy
i pełniona funkcja do umieszczenia w notce
o autorze.
3. Oświadczenie Autora o wyrażeniu zgody na
bezpłatne publikowanie danego tekstu w in-
ternecie w związku z digitalizacją „Bibliote-
karza”.

1% dla SBP to kaPITalny wybór

Czy warto przekazać 1% swojego podatku tam, gdzie ma szansę pracować z korzyścią dla rozwoju bibliotek i bibliotekarzy?

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich ma przywilej być w elitarnym gronie organizacji pożytku publicznego. A jest w tym gronie nieprzypadkowo – to dzięki Wam zawód bibliotekarza i działalność Stowarzyszenia są postrzegane jako szlachetna służba społeczeństwu. Oddając 1% podatku SBP macie pewność, że te środki zostaną wykorzystane na pożyteczne cele. 1% przekazany nam ma szansę wrócić do Was, pomóc w Waszej pracy!

Aby przekazać 1% podatku SBP wystarczy w rubryce 124 formularza PIT wpisać numer KRS: 00000 81477

Na stronach portalu sbp.pl będziemy informować o wpływach w ramach akcji 1%. Tam także znajdziecie informacje o sposobie wykorzystania środków i pełne sprawozdanie na ten temat.

